Nr. 291. We Lwowie, Niedziela dnia 19. Grudnia 1880. **Rok XIX.**

Wychodzi codziennie o godzinie 3. po południu z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:
MIEJSCOWA kwartalnie . . . 4 złr. 50 cnt.
miesięcznie . . . 1 „ 50 „
Z przesyłką pocztową:
miesięcznie . . . 2 złr. — „
kwartalnie: w państwie austrjackiem . . 6 „ — „
do Prus i Rzeszy niemieckiej; „ Francji; „ Belgji i Szwajcarji; „ Włoch, Turcji i księstw Naddn.; „ Serbii — po 7 złr. 50 cnt.
Numer pojedynczy kosztuje 10 cnt.

GAZETA NARODOWA

Przedpłatę i ogłoszenia przyjmują:
We Lwowie biuro administracji „Gazety Nar.“ plac Halicki w pałacu W. Ulanieckich. Ogłoszenia w Paryżu przyjmuje wyłącznie dla „Gaz. Narod.“ ajencja pana Adama, Rue Clément, 4 Paris, Otto Maass w Wiedniu, (Haasenstein et Vogler) nr. 10 Wallfischgasse. A. Oppelik Stadt, Stubenbastei 2, Rotter et Cmp. I. Riemergasse 18 G. L., Daube et Cmp. I. Maximilianstrasse 3., w Frankfurcie nad Menem, w Hamburgu pp. Haasenstein et Vogler. Rajchman et Frendler, w Warszawie Senatorska 22, OGŁOSZENIA przyjmują się za opłatą 6 cnt od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem.
Reklamy w rubryce „Nadesłane“ 20 ct. od wiersza.

[...]gnienie w styczniu 1881.

Promesy kredytowe	zł.	5.—
„ miasta Wiednia	„	2.50
„ Cisańskie	„	2.50
„ miasta Krakowa	„	2.—
„ Salma	„	3.50
Pożyczka z roku 1860	„	4.—
Losy wiedeńskie	„	—.50
„ Jarosławskie	„	—.50

do nabycia w handlu
Fr. Schubuthaji Syna
we Lwowie, Rynek, l. 45.

Une gouvernante française, trouvera a se placer immidiatement dans une famille honorable, au prix d'une petite fille de 9 ans.
S'adresser au bureau de ce journal. 4086 1—3

Najlepsze źródło do zakupna świeże a smacznej
Kawy
poleca szczególnie:

Rio Ia kilo	1	zł. 38	ct.
Jawa Ia kilo	1	„ 46	„
Ceylon Ia kilo	1	„ 68	„
Ceylon IIa kilo	1	„ 60	„
Cuba Ia kilo	1	„ 84	„
Perłowa Ia kilo	1	„ 96	„
„ IIa kilo	1	„ 70	„
Santos I. kilo	1	„ 40	„
Mocca arabska Ia	1	„ 70	„

przy odbiorze w pocztowych wysyłkach wagi netto 4⁸/₄ kilg. oclona i franco do wszystkich stacji pocztowych za zaliczeniem. 3749 41—?
Na żądanie dokładne cenniki.
Adolf Goldschmied,
handel w Tryeście.

R. Maiti
w Tryeście
wysyła pocztą z opłatą cła i franco za zaliczeniem tylko 2 zł. 10 ct. **5kilowy** kosz pocztowy, zawierający 35 do 45 sztuk najlepszych i wyborowych
Pomarańcz lub cytryn
z Mesyny.
4029 1 12

Glów. wygrana zł. 200.000.
Najniższa wygrana 200 zł.
Dnia 3. stycznia 1881,
odbędzie się wielkie ciągnienie przez rząd założonej i gwarantowanej c. k. austr. kolejowej pożyczki państwowej z r. 1858 w ogólnej kwocie
129 milionów 289.200 zł. w.a.
Pomiędzy wygranemi tej pożyczki znajdują się wysokie wygrane, a to: zł. 200.000, 150.000, 50.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5,000, 2.000, 1.000, 500 złr. i t. p. i 200 złr. a. w. jako najniższa wygrana losu wyciągniętego.
Żadna inna pożyczka loteryjna nie przedstawia tak wielkich szans wygranej jak ta, przeto podana jest każdemu sposobność z małą wkładką zrobić wygraną **200.000** złr.
Los z serją i numerem wygranej kosztuje 2 zł., 3 losy 5 zł., 7 losów 10 zł., 15 losów 20 zł. a. w. w banknotach.
Łaskawe zlecenia załatwiają się za nadesłaniem gotówki, lub za zaliczeniem, szybko, sumiennie i franco; do każdego zamówienia dołącza się urzędowy plan gry, każdego objaśnienia udziela się chętnie a po uskutecznionem ciągnieniu przesyła się każdemu uczestnikowi listę ciągnienia, a wygrane wypłaca się zaraz. Upraszam o rychłe udawanie się do domu handlowego 4089 1 6
J. Breycha, w Frankfurcie n. M.

Nowo ulepszone srebro britania będzie prawie rozdarowane!
Przyjęty od zarządu masy upadłej **wielkiej angielskiej**
fabryki wyrobów
sreber britania
olbrzymi skład, sprzedaję z powodu znacznych wypłat terminowych i uprzątnienia lokalu
o 75 prc. niżej wartości szac., czyli prawie rozdarowuję. Tylko **za 6 zł. 80** ct., czyli ledwie połowy wartości kosztów wyrobu, otrzyma każdy następujący serwis jadalny z litego srebra britania, który dawniej 85 zł. kosztował, a nadto za białość trwałą gwarantuje się 25 lat
6 nożów stoł. ze srebra brit. z ang. ostrz.
6 widelców ze sreb brit. w jednej sztuce robione.
6 łyżek z prawdz. ang. srebra britania.
6 łyżeczek z najlep. srebra britania.
6 pysznych podstawek na noże ze sr. brt.
6 angielskich tacek do kawy.
1 chochla w jednej sztuce.
1 lita warzecha do mleka ze srebra brit
4 angiel. łyżki dla dzieci ze srebra brit
2 kubki na jaja piękne.
2 łyżeczki do jaj ze srebra britania.
2 piękne tacki na cukier.
1 pieprzniczka lub cukrowniczka.
1 sitko do herbaty najlepsze.
2 pyszne lichtarze salonowe.
2 pyszne alabastrowe nasadki do lichtarzy.
2 piękne cizelowane tableciki.
60 sztuk.
Wszystkie tu wymienione przedmioty w ilości 60 sztuk kosztują razem
tylko 6 zł. 80 ct.
Zamówienia za pobraniem lub nadesłaniem gotówki załatwia jak długo zapas starczy
Hermann Kaufmann,
Główny skład
fabryki wyrobów ze srebra britania, we Wiedniu, Stadt, Fleischm. 6.

Tylko za wikt i stancję
poszukuje ukończony uczeń szkoły realnej miejsce jako praktykant przy prywatnym urzędzie pocztowym. — Adres: **Józef Wolski,** post. rest. Czerniowce. 1—8

Wyszło już dzieło pod tyt:
PAMIĄTKA
podróży cesarza Franciszka Józefa I. po Galicji i dwudziestodniowego pobytu Jego w tym kraju zebrana i ułożona przez Aleksandra Nowoleckiego z 8ma portretami. Dzieło to obejmuje 16 arkuszy druku w dużej 8ce.
Cena na papierze zwyczajnym zł. 1.60, zaś na welinie zł. 2.
Również wyszły już trzynasty rok wychodzące następujące
kalendarze
układu A. Nowoleckiego.
1) Illustrowany powszechny zawierający w sobie oprócz zwykłych części kalendarskich, część literacką: Chronologia wypadków historycznych w Polsce od roku 1830 do 1876. Dwa ustępy z pobytu cesarza Franciszka Józefa I. w Galicji, Krakowiaki odśpiewane w teatrze lwowskim na cześć Najj. Pana, kantata zaś w dniu przybycia cesarza do Lwowa. Rozmaitości Cena 50 ct.
2) Kalendarzyk pugilaresowy z dodaniem króciutkiej biografii hr. Włodzimierza Dzieduszyckiego. Cena 25 ct. z ozdobną okładką i złoconemi brzegami 36 ct.
3) Kalendarzyk kieszonkowy [miniaturowy] 18 ct., oprawny w skórkę ct. 40
4) Ścienny na jednym arkuszu ozdobiony portretem hr. Włodzimierza Dzieduszyckiego ct. 25. Biórkowy na kartonie ct. 25. Wszelkie zamówienia i przesyłki pieniężne na „powyższe dzieło“ i „Kalendarze“ adresować należy: **Biuro umieszczeń** nauczycielek i nauczycieli **Heleny Nowoleckiej** w Krakowie ulica Gołębia niższa nr. 183. 3999 3 6

Zatwardzeniu
zapobiega się i leczy przez użycie
Pigułek roślinnych CAUVAINA
Przepisywane przez lekarzy francuskich i zagranicznych od lat 30 zawsze z wielkiem powodzeniem, ponieważ składają się wyłącznie z roślin, nie sprawiają rznięcia ani kolek i mogą się używać jako środek orzeźwiający, oczyszczający krew lub sprawujący przeczyszczenie. Metody użycia w polskim języku. W Paryżu p. Behaut, rue St. Quentin 24. Wymagać należy aby pigułki Cauvaina znajdowały się we flakonach, włożonych w pudełka kartonowe, zeby na każdej pigułce znajdował się napis *Cauvain*. 3394 9—?
W Paryżu p. Dehaut. Haub. rue St. Denis. Dostać można we **Lwowie** w aptece p. **Krzyżanowskiego** obok Brygidek p. **K. Mikolascha** i **Z. Ruckera** w Krakowie w aptekach pp. J. Trauczyńskiego i W. Redyka; w Poznaniu w apt. dr. Mankiewicza; w Brodach w apt. pp M. Knllak i Franzosa.

Główny skład
herbaty chińskiej
W. Marszałkiewicza
we Lwowie, ulica Krakowska, liczba 6,
poleca herbatę:

Imperial kwiatowa pół kilo			4.—
„ czarna	„	„	4.—
Sansińska	„	„	3.60
Diamond	„	„	3.
Melange kwiatowa	„	„	3.—
Familijna	„	„	2.—
Congo cesarska czarna		„	1.60
Wysiewki z herbat zł. 1.40 i			1.20

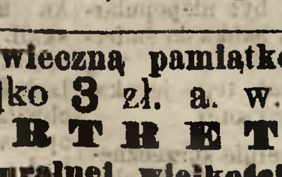
Rum z Jamaiki, **Arak** z Goa, butelkami i na miarę;
dalej poleca
wszelkie towary korzenne, cukier, kawę, czekolady, wina, świecy, owoce, sery, bulion, kawior, marony, sardynki śledzie i t. p.
Hoffa wyroby słodowe.
Główny skład
piwa butelkowego z browarów krajowych i zagranicznych.
Cenniki szczegółowe na żądanie gratis. 8605 9—?

Nieprzemakalne derki na konie
obszyte skórą

Z czarnej oliwnej materji skórzanej podbite materją wełnianą lub drelichem jatowym, trwałe i tanie. Mogą być literami monogramem, lub herbem opatrzone. **Derki na konie** pociągowe, tudzież derki jukierskie z gumowanej materji. Także ze sukna z wkładką gumową. Na żądanie wysyłam do oglądania.
Paget et Comp.
erste k. k. a. pr. Fabrik wasserdichter Stoffe, we Wiedniu, I. Riemergasse 18. 3527 2—?

Na wieczną pamiątkę!
Tylko 3 zł. a. w.
PORTRETY
naturalnej wielkości,

malujemy po nadesłaniu fotografii w najlepszem wykonaniu i odpowiednej podobności tylko po 3 złr. Zadatek przy nadesłaniu obrazu 1 złr. Reszta po dostarczeniu portretu. Czas dostawy 5 do 8 dni. Atelier: **W. Bodascher,** we Wiedniu II, grosse Pfargasse 2, B. dawn. Löwengasse.

Restauracja i handel win
istniejące od 40 lat, dawniej „ANDRESA“ obecnie syna
Ludwika Kohlhepp
przy placu Dominikańskim Nr 3.
poleca 4088 1—8
NA ŚWIĘTA
WINA austrjackie i węgierskie na miary litr od **52 ct.** i wyżej, tudzież na butelki wytrawne od **45 ct.** i wyżej, oraz wina styryjskie, reńskie i franconskie, prawdziwy **COGNAC kuracyjny, RUM bremski, SLIWOWICĘ syrmejską itd.— Kuchnia** podaje zdrowe i smaczne **obiady i kolacje** w abonamentach miesięcznych tak w restauracji jak do domu po cenach najprzystępniejszych.

PODARKI NA GWIAZDKĘ!
Główny magazyn
ZABAWEK DLA DZIECI
KAROLA LANGA
we Lwowie Halicka Nr. 6.
poleca w największym doborze:
Lalki porcelanowe, woskowe, gumelastyczne w koszulkach lub elegancko modnie ubierane, wołające papa, mama, wózeczki z lalkami, kuferki z lalką i garderobą, saloniki i kuchenki urządzone, sklepy, stajenki, szopki, komódki, kredensa, konie na kółkach i na biegunach, velocipedy, budownictwa, figury geometryczne, latarnie magiczne, obrazki sześciościenne, parkiety, strzelbki, pałasze, czaka, bilardy, teatra, panoramy, gospodarstwa, arki Noego, polowania, wsie, miasta, jarmarki, meble, serwisy, menażerje, żołnierze, wojny itp. — GRY TOWARZYSKIE dla dzieci i dorosłych, LICHTARZYKI lustrowe i ozdoby na drzewka.
Zlecenia zamiejscowe załatwiam odwrotną pocztą z wszelką dokładnością, ręcząc za towar doborowy i nizkie ceny.
Cenniki na żądanie franco. 4097 1 8

NIE ŚMIECIE!!!
jakiem darzą Publiczność bazary i handle wiedeńskie urządzając wyprzedaże śmiecia, wyzyskując naszą łatwowierność
POŻYTECZNE i PRAKTYCZNE
PODARUNKI
NA GWIAZDKĘ i NOWY ROK
poleca handel
PŁÓCIEN
GOTOWEJ BIELIZNY
pończoch, skarpetek, kołnierzy, krawatek
i wiele innych przedmiotów
JANA RIEDLA
WE LWOWIE
Posyłam cenniki szczegółowe franco.

Dyrekcja
Towarzystwa gal. kasy zaliczkowej
we Lwowie,
spółki zarejestrowanej z nieograniczoną odpowiedzialnością
w Rynku pod l. 17 urzędująca, zawiadamia strony interesowane, że
a] eskontuje weksle swoich członków i wydaje pożyczki na skrypta,
b] przyjmuje od członków Towarzystwa, jakoteż od korporacyj, stowarzyszeń i innych osób prywatnych, nienależących do Towarzystwa wszelkie wkładki w gotówce na rachunek bieżący, jako oszczędność i na takowe książeczki wkładkowe wydaje. Od kwot złożonych, oblicza procent od daty ich ulokowania aż do daty podniesienia, a mianowicie:
1. z trzechmiesięcznem wypowiedzeniem **sześć** od sta rocznie,
2. z krótszem wypowiedzeniem **pięć i pół** od sta rocznie.
Kasa Towarzystwa zwraca wkładki:
do 100 złr. bez wypowiedzenia,
od 100 złr. do 500 za 30 dniowem wypowiedzeniem,
„ 500 „ „ 1000 „ 60 „ „
„ 1000 „ i resztę kapitału za 90-dniowem wypowiedzeniem.
DYREKTOROWIE: 8889 3—12
Julian Thilsch. Feliks Piatkowski. Aleksander Pilarski.

R. Maiti Triest.
Handel hurtowny kawy i herbaty
wysyła pocztą za zaliczką z opłatą cła i franco
Kawa
w najprzedniejszych gatunkach aromatycznych i paczkach pocztowych 4⁸/₄ kilo wagi

Perłowa wykwintna, brunatna	1	zł. 95	ct.
Perłowa Manilla, jasna	1	„ 65	„
Cuba, najlepsza wielkoziarnista	1	„ 80	„
Ceylon, najlepsza Ia	1	„ 70	„
Moka, wybrana	1	„ 75	„
Java w najlepszym gatunku	1	„ 50	„
Rio czystego smaku	1	„ 40	„

Herbata
zbioru 1880 r., drogą przez Suez bezpośrednio sprowadzona, przy odbiorze 2 kilogr.

Souchong Imperial	6	zł. 50	ct.
Souchong najlepsza	5	„ —	„
Pecco kwiatowa	4	„ 60	„
Congo aromatyczna	3	„ 50	„

Wszystkie ceny za 1 kilo czystej wagi.

Gumi i pęcherze rybie
najpewniejsza prezerwatywa praw. franco, tuzin po 1, 2, 3, 4 i 5 zł. **Specjalności damskie** tuzin 2.50, **ochraniacze od pomazań** w formie pasków) szt. 2.50, wysyła pod dyskrecją za pobraniem „Gummiwaaren-Agentie“ **Alex. Mosé,** Wiedeń, I. Kölnerhofgasse Nr. 4, I. piętro. 8514 3—?

NA GWIAZDKĘ!! 4079 1—6
Zabawki dla dziatek
w najwięk. wyborze i po najniż. cenach, poleca znany z taniości magazyn
Henryka Müllera, róg ulicy Halickiej, l. 6.
Lalki pysznie ubierane z włosami i bez, oraz lalki nieubierane, sztuka po ct. 15, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80 i zł. 1 do 15. — **Lalki** wołające Mama, Tata“ po zł. 2 do 5. — **Gry towarzyskie** najnowszego wynalazku sztuka od ct. 40 do zł. 4. — **Zabawki pomysłu Froebla,** umysł rozbudzające i nauczające dla dzieci od lat 3 do 10. Sztuka po ct. 40, 50, 80 do zł. 1 do 5. — **Zabaweczki pudełkowe,** przedstawiające gospodarstwa, wsie, polowania, żołnierze, budownictwa — i inne w bardzo wielkim wyborze sztuka po ct 20, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 do zł. 5. — **Instrumenta muzyczne,** jako to: skrzypce, flety, klarnety, harmonie i katarynki o 1 i o 4 melodjach, metalofony szt. po ct. 20, 30, 40, 60, 80 do zł. 12. — **Ubrania dla dziatek,** jako: porucznik, ochotnik, strażak, Jokey i rycerz szt. po zł. 2, 3, 4 do 6. — **Wielki wybór drobiazgów do ubierania Bożego drzewka** jako to: lichtarzyki, bombonierki, frukta szklane, świece i inne drobiazgi sztuka od ct. 1 do 15. — **Szopki i figurki do szopek** od zł. 1 do 5. — **Zwierzątka do nakręcania** samo biegające z futerkiem i zwykłe szt. od ct. 10 do zł. 10; między temi także większe rzeczy, jako psy, pawie. Łaskawe zlecenia z prowincji załatwiam jak najsumienniej odwrotną pocztą. Cenniki na żądanie franco. — Towar kupiony za 5 złr. odsyłam franco.

DOSKONAŁOŚĆ.
WODA UNIVERSALNA
PANI S. A. ALLEN,
DO ODRODZENIA WŁOSÓW.
Nadaje bez zawodu siwiejącym włosom pierwotny kolor. Pobudza porost włosa, a pod szybkiem jéj działaniem, znika rychło siwizna. Doświadczenie po jednorazowém już użyciu przekona dostatecznie, że środek ten wartością i doskonałością swoją przechodzi wszelkie tym podobne preparaty. Woda p. S. A. Allen nie jest farbą lecz naturalnym dobroczynnym czynnikiem do odrodzenia i wzmocnienia włosów.
Flaszki opakowane są w różowy papier i tylko takie są prawdziwe.
Znajduje się u wszystkich fryzjerów, w składach perfum i aptekach.
Główny skład i fabryka w Londynie 114 & 116, Southampton Row.
We Lwowie w apt. P. Mikolascha i w magazynie p. Strzyżowskiego.

Magazyn Au bon Marché!
we Lwowie,
vis a vis cukierni p. Jana Müllera
otrzymał
Na Gwiazdkę
największy wybór
Zabawek dla panienek i chłopczyków,
stosownych do każdego wieku po najtańszych cenach.
ZABAWKI pudełkowe, budownictwo, kubusy t. z. obrazki w kostki do układania, loterja, menażerja, gospodarstwo, polowanie, meble, naczynia drewniane i blaszane, kręgle; żołnierze, piechota i konnica, twierdze, farby; narzędzia stolarskie; serwisy porcelanowe, trąbki, bębenki, szable, strzelby, batożki, kartusze, konie, baranki, i rozmaite zwierzęta. Harmoniki ustne i ręczne, kuchenki w rozmaitych wielkościach
Oraz największy wybór LALEK ubranych i nieubranych od 30 ct. i wyżej.

PODARUNKI
na święta i Nowego Roku dla pań i panów.
Najnowsze necesery, kasety na biżuterje, torebeczki na robótki, albumy, kasety na rękawiczki, największy wybór skórzanych i pliszowych towarów, oraz wielki wybór biżuterji.

Największy
wybór towarów zimowych,
a te:
Kaftaniki siatkowane męskie po zł. 1 i 1.25.
„ „ jedwabne po zł. 1.80 i 2.
„ **jedwabne** [Crepe] po zł. 1.40.
„ „ [Finisch] po zł. 1, 1.25, 1.40.
„ jedwabnym pliszem podszyte po zł. 2.60 i 3.
„ prawdziwe wełniane po zł. 1.25 i 2.60.
„ prawdziwe Merino czerwone po zł. 1.65 i 2.80.
„ kolorowe po zł. 1.
„ dziecinne po 70, 80, 90 ct.
Pantalony zimowe po zł. 1, 1.25, 2. 2.40, 3.
Chustki na szyję t. z. [Cachenez] po ct. 35 i 75.
„ „ „ [Cachenez] jedwabne w rozmaitych kolorach i deseniach po zł. 1.25, 1.50, 1.85, 2, 2.50, 3, 3.50.
Skarpetki zimowe po ct. 30, 40, 50, 60, 70, 80 i zł. 1,
Pończochy damskie zimowe po ct. 30, 40, 50, 60, 70, 80 i zł. 1.
Rękawiczki sukienne po ct. 30, 40, 50, 65, 75, 85 i zł. 1, 1.20.
„ jelonkowe po zł. 1.50.
„ skórkowe futrem podszyte po zł. 1.75.
Ogrzewacze pulsów włóczkowe po ct. 20, 25, 30, 35.
Chustki damskie włóczkowe czarne i białe po zł. 1.
„ „ „ strzyżone w rozmaitych kolorach do zł. 1.75, 2.80, całkiem duże po 3.50 i 4.50.
Opakowanie przy wysyłkach pocztowych bezpłatne.
Towary kupione w naszym handlu, któreby się nie podobały, będą przyjęte napowrót a pieniądze zwrócone.
8918 3—? **Késmárky & Illés.**

Nowe losy
3 prct. losy zastawne
zakładu kredytowego ziemskiego
rocznie 6 ciągnień,
dnia 15. lutego, dnia 15. kwietnia, dnia 15. czerwca, dnia 16. sierpnia, dnia 15. października, dnia 15. grudnia,
Główna wygrana 50000 zł.
Szczególne korzyści 3 prct. losów zastawnych.
Wyciągnięte losy z najniższą wygraną 100 zł. biorą udział w dalszych ciągnieniach wygranych, przezco podano sposobność
jednym losem zrobić dwie wygrane.
Sprzedajemy 3prct. losy zastawne zawsze bez wszelkich wydatków
ściśle podług urzędowego kursu dziennego.
Te premiowe zapisy dłużne mogą stosownie do ustawy, użyte być do założenia korzystnych kapitałów dla gmin, korporacji, fundacji, do depozytów pupilarnych i innych, na małżeńskie kaucje wojskowe.
Pierwsze ciągnienie 15. lutego 1881.
Wechslergeschäft der Administration
we WIEDNIU Wollzeile 18. **„MERCUR“** we WIEDNIU Wollzeile 18.
Ch. Cohn. 8586 1—?
Przy odbytem ciągnieniu dnia 1. grudnia losów księcia Windischgrätz, padła główna wygrana na kwit ratalny przez nas wydany.

Nakładem księgarni
i składu nut muzycznych,
S. A. Krzyżanowskiego
w KRAKOWIE,
wyszedł:
WROŃSKI ADAM
Jeszcze Polska nie zginęła!
Polonez na fortepian.
Cena 60 ct. 8—95101

KALENDARZ
powieściowy
NA ROK 1881.
Rocznik X.
W formacie kalendarzowym in 4to. — Część świąteczna drukowana **czerwono i czarno,** zastosowany do potrzeb wszystkich mieszkańców Galicji i zawierający oprócz swego nader bogatego działu **powieściowego, humorystycznego, statystycznego i gospodarskiego** bardzo szczegółową część informacyjną, jako to: **wszystkie przepisy pocztowe, telegraficzne, kolejowe i rozkład jazd,** patentu i skal stemplowych, losowania, tabel porównawczych, jarmarków etc. etc., a w ogóle co dobry kalendarz zawierać powinien. 4098 1—4
Cena egzemplarza 50 ct., z przesyłką pocztową 60 ct. [jeżeli kwota wpierw przekazem pocztowym nadesłaną zostaje]
Tuzin 4 zł. w. a.

Kalendarz ścienny
na rok 1881,
drukowany na wielkim, białym welinowym papierze, czarno i czerwono. Cena 20 ct., z przesyłką pocztową 22 ct [jeżeli kwota wpierw przekazem pocztowym nadesłaną zostaje.
Tuzin 1 złr. 60 ct.
Kalendarze te są do nabycia w handlu **BODEKA** we Lwowie l. 8, ul Ormiańska, [obok Domu Narodnego ruskiego].

J. Neuhöfer
c. k. nadworny
optyk i mechanik
we Lwowie,
ulica Karola Ludwika l. 9.,
róg ulicy Sykstuskiej,
poleca Szanownej P. T. publiczności swój bogato zaopatrzony i największy skład towarów, jako to:
Okulary, ćwikiery rozmaitego fasonu z różnorodnemi szkłami od 1 zł. począwszy i wyżej.
Lornetki ręczne w oprawie rogowej szyldkretowej, srebrnej, złotej, z perłowej macicy i słoniowej kości.
Lornety teatralne od 8 złr. i wyżej.
Binokle wojskowe od 16 zł. i wyżej.
Dalekowidze od 2 złr. i wyżej.
Teleskopy, perspektywy myśliwskie.
Mikroskopy, lupy, szkła do czytania, kompasy, busole.
Barometry metalowe (Aneroidy) od 5 złr. i wyżej.
Termometry rozmaite od 30 ct. i wyż.
Alkoholometry po zł. 2.50, 3.50 i 5.
Sacharometry po zł. 2.50 i 3.30.
Areometry i manometry do kotłów parowych.
Taśmy miernicze, wagi wodne, piony, rajscajgi, calówki (Zoelstöcke), łańcuchy miernicze.
Aparaty rotacyjne, maszyny do elektryzowania, pudła stereoskopowe i obrazy, metronomy.
Instrumenta mechaniczne i geodezyjne, matematyczne i fizykalne w największym wyborze.
Naprawy we wspomnianych artykułach, przyjmuje się i oblicza jak najtaniej.
Zamówienia z prowincji uskuteczniają się za zaliczką odwrotną pocztą. Każdy osobiście kupiony albo sprowadzony przedmiot odmienić można, jeśli nieodpowiedni, w ciągu dni 14.
J. Neuhöfer,
c. k. nadworny optyk i mechanik we Lwowie, ul. Karola Ludwika, l. 9, róg ulicy Sykstuskiej.
8751 4—12

Plaster Thapsia
LE PERDIEL-REBOULLEAU
jedynie przyjęty w Szpitalach
jako najlepszy, najdogodniejszy, najpewniejszy i najmniej kosztowny ze środków
przeciw
KATAROM, KASZLOM, ZAPALENIU DYCHAWEK PŁUC, CIERPIENIOM I BOLOM REUMATYCZNYM I ARTRETYCZNYM, etc., etc.
THAPSIA PARIS
Dla uniknięcia narzekań słusznie zarzucanych plastrom naśladującym Thapsia Le Perdiel-Reboulleau wymagać należy we wszystkich aptekach, rysunku i podpisów powyżej umieszczonych (poczwórnie zmniejszonych).
Skład we Lwowie w aptekach P. Mikolascha i Krzyżanowskiego; w Czerniowcach w aptece P. Golichowskiego.

LWÓW d. 18. grudnia.

(Artykuł *Gołosu* o sprawie polskiej w Prusach i w Austrji. — Z Izby posłów Rady państwa; zabawna klęska centralistów; p. Dunajewski wykazuje p. Neuwirthowi kłamstwa. — Ogólne znaczenie burdy z wyprawą cesarzewicza; cecha tej burdy. — Terroryzm centralistyczny. — Z klubu czeskiego.)

Gołos dzisiejszy zapowiada, że zamieści kilka artykułów w sprawie polskiej, głównie o stosunku jej do Austrji i do Prus. I właśnie dzisiaj przynosi pierwszy artykuł w tej materji. Jest to artykuł duży, kilka szpalt wynoszący; podać go jednak musimy choćby w streszczeniu, bo jest to rzecz, jak ważnem jest dla nas zapatrywanie się moskiewskiej prasy na sprawę naszą.

Rzecz swoją rozpoczyna *Gołos* od opisu dyskusji, jaka się toczyła w sejmie pruskim z powodu projektu rządowego ordynacji prowincjonalnej dla Księstwa Poznańskiego. Przytacza więc znane nam powody, dla których posłowie nasi występowali przeciw temu projektowi, oburza się, że z pośród stronnictwa narodowo-liberalnego, które uznanie nasze wywołało, nikt nie stanął w obronie Polaków, i że z pośród Niemców jeden tylko Windhorst bronił nas gorąco. Następnie przytacza znane wyrażenie się ministra Eulenburga, z którego wynika, jak spokojnie ze strony Polaków cesarza w Galicji, spisek obrońców jakie to wyrażenie ministerjalne wywołało w całej polskiej prasie Księstwa i Galicji, i dodaje, że dał Eulenburgowi pożądane austrjacki *Fremdenblatt*. Słowem, pierwszą część artykułu poświęca *Gołos* stworzeniu sobie szerokiej podstawy historycznej, który sięga nietylko bliskie, ale co najważniejsza, z prawdziwą teraźniejszością. W drugiej połowie, z wyżej historycznej podstawy wysnuwa następujące wnioski:

„Zatem — pisze — widocznem dążeniem Prus jest kompletna germanizacja Księstwa Poznańskiego, bo tego chce cały historyczny rozwój Prus dążących do zjednoczenia Germanii. Otóż warto się zastanowić nad tem, czy Prusom się to uda?

„Bezstronnie patrząc, wyznać trzeba, że w tej mierze rząd pruski zrobił wiele, zwłaszcza w kierunku kolonizacyjnym. Od trzeciego rozbioru Polski rząd pruski wysilał wszystkie swe siły, żeby element niemiecki zasilić nietylko w miastach, ale i po wsiach, wśród właścicieli ziemskich posiadłości. Dla tego celu, Prusy nie uciekały się do takich środków jak ukaz z 10. grudnia 1865 r. (nakładający kontrybucję na polskich właścicieli ziemi na Litwie i Rusi, pr. r. *G. N*) dla tego, że takie środki pospolicie nie przynoszą spodziewanych rezultatów. Inaczej prowadziła się kolonizacja. Banki utworzyły owe żelazne kasy dla niemieckich rolników, a rząd popierał wszelkim sposobem zakładanie niemieckich spółek handlowych, rolniczych, kredytowych itd. Oto, na czem polegała cała działalność rządu pruskiego. Mimo to, a raczej dzięki temu, Niemcy rozsiedli się po włościańskich chatach i dworach szlacheckich, w miastach stali się niebezpiecznymi konkurentami polskich rzemieślników i kupców; w miastach stanowią większość, a ziemi, a więcej niż połowa handlu i przemysłu znajduje się w ich rękach w Księstwie Poznańskiem.

„Natomiast właściwa germanizacja Polski nie zrobiła postępu. Polacy w ścisłem znaczeniu tego słowa, pomimo wszelkich niesprzyjających im okoliczności, prawie żadnego nie przyniosła rezultatu. Zdarzają się wprawdzie, że niektóre polskie rodziny zniemczały, ale jest to fakta dowodzące pewnego zepsucia i zapomnienia polskich rodzin, ale też są fakta dowodzące spolszczenia niemieckich rodzin. Jeżeli się Niemcy nazwiska noszą, tak wielu Polaków w Poznańskiem, jak i w Królestwie Polskiem naliczyć można setki tysięcy. Prawie całe polskie mieszczaństwo jest pochodzenia niemieckiego.

„Pierwszorzędni przemysłowcy Królestwa, tacy Lilpop, Spiessy, Scholtzowie byli rodowitymi Niemcami w pierwszej połowie bieżącego stulecia, a dzisiaj zajmują wybitne stanowisko w polskiem społeczeństwie. Pomimo niedopuszczania Polaków do posad rządowych, pomimo ograniczenia języka polskiego w szkołach a wygnania go z administracji i z sądów, życie polskie w Księstwie nie tylko nie zgasło, ale właśnie wzmogło się, spotężniało i rozwija się coraz silniej nietylko w samem Księstwie ale i we wszystkich innych słowiańskich prowincjach należących do Prus. Polskie dziennikarstwo jest liczniejszem i silniejszem w Poznańskiem niż niemieckie. Na Szlązku pruskim, który zdawało się do niedawna, że jest całkowicie zabsorbowany przez Niemców, są polskie ludowe pisma, z których jedno np. ma przeszło 10 tysięcy prenumeratorów. Na kresach ziemi słowiańskiej, w ziemi Kaszubskiej, budzi się pełen doniosłego znaczenia ruch literacki. Niedawno np. wyszło tam z druku dzieło, epiczny poemat, napisany z wielkim talentem w języku tamecznym ludowym.

„Jeżeli przeto ze wszystkich tych dat i faktów zestawimy bilans, to się okaże, że niemiecka kolonizacja robi wielkie postępy w księstwie Poznańskiem, ale germanizacja właściwa bardzo nieznaczne. Zjawisko to zasługuje na szczególną uwagę, gdyż służy za dowód, że na tem polu, na którem germanizacja opierała się na represyjnych środkach i dążyła do wytępienia języka i narodowości polskiej, poniosła klęskę; na tem zaś polu, gdzie do walki wystąpiła wyższa kultura i cywilizacja Niemców, ich gospodarność, oszczędność, praktyczność, tam plemię słowiańskie, mniej obdarzone temi przymiotami, ustępować przed najeźdźcami i niemieckie awangardy usuwały jedno za drugiem z miejsca polskie forpoczty. Mówiąc to, nie myślimy twierdzić, że tą drogą represji nie przyniosła żadnych rezultatów, ale jesteśmy przekonani, że tak jest, w wypadku jak we wszystkich analogicznych wypadkach (wygląda to tak jak gdyby *Gołos* sobie bliskie sprawy z tego postępowania rządu carskiego; p. r. *G. N*) represja wyradza więcej szkody niż przynosi korzyści. Metoda tępienia narodowości polskiej w Poznańskiem powiększa może co roku, — jakie siłką dziesiątków liczbę renegatów, ale za to pobudza Polaków do silniejszego sprzęgania swych szeregów i do energiczniejszego bronienia swych narodowych praw. Że to prawda, dowodem ten fakt, że polska prasa poznańska jednogłośnie oświadczyła, że w dzisiejszym stan wyjątkowy Księstwa zniżeli tę wrzekomą autonomję, jaką wprowadza nowa organizacja.

„Niemiecka kolonizacja postępuje tedy w Poznańskiem olbrzymiemi krokami. Jak się one prędko rozwijają z wielkimi powodzeniami i dzieje polskiej w królestwie Polskiem, gdzie przecież nie popiera jej wcale groźny aparat środków rządowych, kolonizacja niemiecka dochodzi do przerażających rozmiarów. W guberniach granicznych z Prusami fale germanizmu rozlewają się coraz z coraz szerzej. Przemysłowa stolica Polski pierwsze miasto po Warszawie, owa Łódź, mająca przeszło 100 tysięcy mieszkańców, jest czysto niemieckiem miastem. Średnia i drobna posiadłość ziemska coraz częściej przechodzi w niemieckie ręce, a przemysł i podług prawie wyłącznie znajduje się w niemieckich ręku.

„Wszystko to co powiedzieliśmy powyżej, dostatecznem jest, aby wykazać w czem właściwie niebezpieczeństwo jest germanizm. Zastanowienie się nad tą sprawą i zbadanie jej ważnem jest dla nas nietylko dlatego, że nie możemy obojętnie patrzeć na walkę słowiańskich forpocztów z najazdem germańskim, ale i dlatego także, że dla nas, Russkich, bardzo pouczającem będzie zbadać, jakie fazy przechodzi polska sprawa w Prusach i w Austrji.“

Oświadczeniem tem, że Moskwa nie może obojętnie patrzeć na walkę naszą z Niemcami w Poznańskiem, kończy *Gołos* dzisiejszy swój artykuł. Mówić jeszcze tylko dziś o nim niepotrzebnie; ale radzimy *Gołosowi* aby się z niemi pośpieszył, bo jeżeli pewne posłanki nie myślą, to Moskwa prawda nad pewnem zbliżeniem się do Berlina. Pomocy nawet nie trzeba, i możemy artykuły nie będą mogły ujrzeć światła dziennego. W każdym razie jednak, na razie, aby się nie rozpoczęła walka przeciw Niemcom z powodu sprawy Mendelejewa, zostanie nagle stłumioną. Trzeba więc korzystać z chwili!

Okropna armata wytoczyli centraliści przeciw gabinetowi Taaffego na czwartkowem posiedzeniu Izby posłów. P. Reschauer wniósł podpisaną przez 110 centralistów interpelację: „Czy rząd zamierza po ogłoszeniu w dniu 8. października 1879 przyrzeczonej reformie ustaw przemysłowych, zwłaszcza ze względu na drobny przemysł, jak to dla wszystkich wiadomo, (ten wyraz ma tu swoje szczególne znaczenie tendencyjne); że nareszcie aż 26. listopada tegoż roku w mowie z kolei tak przyrzekł, że mówił, więc czemu wyraz „aż“, jak gdyby o tej rzeczy nic nie wiedzieli?), kiedy tak długo zwlekano? i gdzie? względem tego, że wniesione dwa lata temu projekt do tej obecnie zalecany komisji, która donosi do 8 31 a 29. kwietnia już się nie zbiera; że jednak reformy ma już tak najpilniej potrzebna, zwłaszcza ze względu na przemysł drobny i średni; w bliższym czasie przedłożyć projekt nowej ustawy przemysłowej?

Interpelacja ta była widocznie obmyślaną ku pochlebieniu się drobnemu przemysłowi, który zaczął jawnie przeciw centralistom się oświadczać, a ku podburzeniu tych klas przeciw rządowi. Zacierali ręce centraliści. Interpelacja ta oraz służyła za poparcie wtorkowym mowom Plenera i Mengera, i torowała drogę Neuwirthowi, który dwie godziny tem śmielej taranami walił w cały gabinet a zwłaszcza w p. Dunajewskiego. Długo się jeszcze ciągnęło posiedzenie — i aż niemal na samym końcu tenże sam p. Reschauer jako sekretarz Izby był zmuszony odczytać pismo ministra handlu, w którem przedkłada całkowity projekt nowej ordynacji przemysłowej .. i poprzednia interpelacja strzałem w płot się okazała. A co zdumiewającem jest w tej sprawie, to że nie znalazł się już żaden urzędnik ministerjalny, któryby zawiadomił był centralistów, że ta ustawa jest już przygotowaną.

Wracamy do posiedzenia Izby. P Neuwirth tak plótł, że przez prawicę, a nawet przez prezydenta był przywoływany aby do rzeczy mówił, a gdy zapowiedział że wnet skończy, prawica sarkastycznemi okiaskami go obsypała. Rzecz szła o § 3. ustawy o prowizorjum budżetowem, t. j. o wydanie renty papierowej za $14^{1}/_{2}$ mil. złr. na pokrycie niedoboru, gdyż w pierwszym kwartale każdego roku najmniej podatków wpływa. Rozprawy dotyczącej podawać nie myślimy, gdyż wcale nie była ważną. Odpowiedź ministra Dunajewskiego na atak Neuwirtha była może jeszcze świetniejszą, niż wtorkowa, ale dwa tylko punkta z niej wyjmujemy. P Neuwirth starał się podżegać urzędników przeciw p Dunajewskiemu, przypominając, że p. Dunajewski w Radzie państwa niegdyś w złem świetle przedstawił urzędników, — tudzież z dumą zapewniał od siebie p. Neuwirth, że zawsze przemawiał przeciw prowizorjum budżetowemu, nigdy zaś z rządy centralistyczne tego prowizorjum używały.

Otóż p. Dunajewski wykazał, że mówił o urzędnikach, ale o dawnych, i to na podstawie „smutnych doświadczeń“ — z r. 1848. A dalej z protokołów Izby dowiódł, że p. Neuwirth ani razu nie zabierał głosu przeciw prowizorjum budżetowem. Do czego przytoczył wyrazy dawne Wolfruma jako sprawozdawcy, gdy dowodził, że prowizorjum budżetowe należy pozwolić każdemu, jakikolwiek jest rząd u steru, przed go ma ... wyraźnie. Dowodził tedy konstytucyjnego prawa. Neuwirth ani słowa. Polityką ... niepowołane przewrotność centralistów ...

Głosowania imiennego nad § 3. ustawy już nie przyjęto. Prawica przyjęła z zadowoleniem ten § głosami 160 przeciw 149. Dopiero ... Schönerer wniósł, aby już na następnem posiedzeniu traktowano o petycjach w sprawie podatku gruntowego, p. Herbst ku powszechnemu zdumieniu wniósł, aby zaczęto prowizorjum budżetowe ... tem nie tem innemi — ale Izba odrzuciła ten koncept.

Historja z wyprawą cesarzewicza podniesienia natychmiast, skoro tylko jan aby wystąpienie — z tego przedświątecznego powodu, że nie dała ... szlachetnem celu dla Polski szczególnie, obecne dążność centralistów. Jeżeli oni udowodnią że tak tarmają na najmniej koronę, wszystko jeżeli powołali się poprzez terroryzowaniu i zamierzali ... niedołężności, w którem innym podobnie dla interesowało ... Dowodziło jednak o tem, że tak dalece przyjęto centralistycznego zamiaru, i że obronę, rozboju teutońskiej że tak ... i ... w koronie widzą; że teraz nawet wydanie takich dzienników drużyny, jakie ... w niejakie jeszcze ...że tu była tak tak ... do ... ruszenia poziomu. Była to ... też kwestja specyficznie wiedeńska, ani też partykularna, ale w całem znaczeniu ogólno-państwowa, — bo nadrobienie ... ... czy ... ...

Skutki tej jej będą ogólno państwowe — że jeszcze nigdy centralizmu nie ... na znajdzie u korony. Naprzód ten dowodzono, że ... był ... jak partia wiedeńska, za którą nie stoi wcale całego stronnictwa ... i ... stronnictwa ... zawsze ... i dla ... Wreszcie tacy Herbsty, Koppy, tacy nareszcie Schmerlingi i Walterskirchenowie, przecież tylko w ... centralistów, i wiedzą przecie, co jest tak nie jest ubliżeniem dla każdego honorowego człowieka w ogóle, a cóż dopiero ... dynastji, reprezentującej honor całej monarchii. Dlaczegóż ci korzyfeusze milczeli? Dlatego, że zamyślali korzystać dalej, gdyby w tym już wypadku stał się terroryzm.

Dodamy tu jeszcze, że jak słychać, skoro cesarz powrócił z Węgier do Wiednia, co już się było już na pozór nic ... nie stało ... ani też się nie doczekał ... się ... Rady miejskiej. Czy to prawda, że tak deputacja byłaby przyjętą, powiedzieć nie umiemy.

Jaki wszędzie terroryzm panuje i między posłami centralistycznymi, dość wskazać, że w p. Rabl z Trystu p. Rabl z całą stanowczością wystąpił w klubie lewicy przeciw niedozwalanym budżetu prowizorycznego, gdyż dlatego na przyjęcie ze wszystkimi wyborcami, gdyby podatków odmawiał, a jednak w ostatnim głosowaniu „za“ za przed uchwaleniem! Cały też zaraz centralistycznych posłów, gdyby prowizorjum budżetu w tymże duchu Zdaje się, że w razie nie spodziewanym, gdyby budżet prowizoryczny rzucono, prawica byłaby postawiła wniosek zamknięcia dyet posłom i płac pewnej części urzędników.

Telegram *Politiki* z Wiednia donosi, że pp Rieger i Gregr, tudzież kilku innych posłów czeskich zamyśla złożyć mandaty do Rady państwa i ten krok swój obszernie motywować wobec wyborców Tymczasem równoczesny telegram *Pokroku* zapewnia, że wbrew wszelkim pogłoskom p Rieger w obecnych okolicznościach nie myśli składać mandatu. Faktem ma być, że Czesi bardzo są niezadowoleni z rządu, a zwłaszcza z ministra oświaty.

Korespondencje „Gaz. Nar.“

Wiedeń d. 15. grudnia.

(Komunikat Koła polskiego)

Na posiedzeniu Koła polskiego 12. bm. roztrząsano przedmioty będące na porządku dziennym posiedzenia Izby poselskiej w dniu następnym, i postanowiono głosować za przedłożonym do przyjęcia przez wojskową komisję Izby projektem ustawy, przyzwalającej na przyszły pobór popisowych; dalej postanowiono głosować za przedłożonemi do przyjęcia przez budżetową komisję Izby projektami rządowemi, mianowicie: 1) projektem ustawy, upoważniającej rząd do pobierania dochodów i czynienia wydatków w pierwszym kwartale 1881 r. tymczasowo według budżetu na rok bieżący uchwalonego, gdyż uchwalanie budżetu na rok przyszły zaledwie ukończone będzie za parę miesięcy; 2) za rządowemi projektami ustaw o próbie i wadze monet złotych i o pomnożeniu ilości pieniędzy zdawkowych.

Następnie toczyły się rozprawy nad przedłożonym przez p. Starzeńskiego wnioskiem: „Wzywa się członków Koła, będących członkami komisji centralnej podatku gruntowego, ażeby na następnem posiedzeniu Koła dali wyjaśnienia o taryfach klasyfikacyjnych, ułożonych dla Galicji.“ Koło co do tego wniosku powzięło następującą uchwałę: „Zważywszy, że informacje, żądane przez p. Starzeńskiego, będą za kilka dni drukiem ogłoszone, Koło przechodzi nad tym wnioskiem do porządku dziennego.“

Z powodu, że na przyszłem posiedzeniu Izby poselskiej rząd może da odpowiedź na interpelację p Russa i kilkunastu innych posłów z lewicy o postępowaniu z dziennikami, a zapewne interpelujący żądać będą, iżby Izba dozwoliła otworzyć rozprawy nad odpowiedzią rządu na interpelację, — wniósł p. Skrzyński, aby za takiem żądaniem głosować. Koło, rozważywszy całą tę sprawę, między innemi zważywszy, że interpelację tę wniosła w Izbie strona przeciwna, a przedewszystkiem zważywszy, iż rząd nie dał jeszcze odpowiedzi, i nie wiadomo, co odpowie na interpelację, i czy będzie potrzeba żądania rozpraw nad tą odpowiedzią, uchwaliło zawiesić swoje postanowienie, aż rząd da odpowiedź na wspomnianą interpelację Russa.

Koło polskie na posiedzeniu w dniu dzisiejszym roztrząsało najprzód wniesione do niego petycje Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego. Petycję, żądającą, iżby Koło wyjednało zasiłek z skarbu państwa 50.000 zł. dla podźwignienia chowu bydła w Galicji, przekazano do zreferowania p Hausnerowi, aby żądanie to porównał z zaprojektowanemi przez rząd w budżecie na rok 1881 kwotami na tenże cel. Rozwinęły się rozprawy nad drugą petycją Towarzystwa gospodarskiego lwowskiego żądającą, aby Koło polskie starało się wyjednać ustawę regulującą i zabezpieczającą prawo własności rybołowstwa. Wśród tych rozpraw przedstawiono: że wydawanie wszelkich ustaw i uchwał tyczących się rybołowstwa należy na mocy konstytucji do zakresu działania sejmu krajowego, bo tyczy się kultury krajowej; że z tego powodu posłowie polscy występowali przeciw wniesionemu przed kilku laty w Izbie poselskiej Rady państwa projektowi ustawy mającej uregulować prawo własności rybołowstwa i projekt wspomniany w tej Izbie upadł; że rząd przedłożył w r. b. sejmowi galicyjskiemu projekt ustawy regulującej pod pewnym względem rybołowstwo, który to projekt jednak, roztrząśniony w komisji, nie przyszedł pod uchwałę sejmu przed zamknięciem jego obrad; lecz rząd przedłożył także Izbie panów projekt ustawy tyczącej się prawa rybołowstwa: zwracając na te wszystkie okoliczności uwagę, oddano tę petycję ks. Czartoryskiemu do zreferowania i przedłożenia Kołu wniosków.

Trzecią petycję Towarzystwa gospodarskiego o zapobieżenie częstym nadużyciom przy ściąganiu podatków przez sekwestratorów prywatnych i o wybór mężów zaufania przy wymiarze podatku zarobkowego i dochodowego, oddano panu Madejskiemu do zreferowania i przedłożenia Kołu wniosków. W rozprawach nad tą petycją zwracano uwagę, że sprawa ta była już kilkakrotnie przez Koło, u rządu poruszana; jednak gdy teraz minister skarbu, jak to w swem *exposé* finansowem oświadczył, wyznaczył oddzielną komisję mającą zbadać cały system ściągania i egzekwowania podatków, będą zapewne skuteczniejszemi kroki Koła aby przyjęto mniej dla podatkujących uciążliwy sposób ściągania podatków.

Następnie Koło przystąpiło do spraw będących na porządku dziennym posiedzenia Izby w dniu jutrzejszym. P. Chrzanowski jako jeden z polskich członków ekonomicznej komisji Izby, po krótkiej wzmiance o poufnych oświadczeniach ministra handlu w gronie komisji o teraźniejszem położeniu rokowań o traktat handlowy między monarchią austrjacko-węgierską a Niemcami, przedstawił tok i wypadek rozpraw w tej komisji co do zatwierdzenia traktatu handlowego zawartego między Austro-Węgrami a Hiszpanią i wniósł, aby Koło głosowało za wnioskiem komisji proponującym zatwierdzenie traktatu; gdyby zaś zaproponowano na nowo w Izbie rezolucje odrzucone przez większość komisji a naruszające prawno-polityczny stosunek między Austrją a Węgrami lub dążące do odroczenia zatwierdzenia traktatu, aby głosowano przeciw takim rezolucjom. Koło wnioski te przyjęło.

P. Hausner zdał sprawę z rezultatu obrad komisji, która roztrząsała zwrócony powtórnie z Izby panów do Izby poselskiej projekt ustawy o zwolnieniach w wymiarze podatku zarobkowego i dochodowego dla kas zaliczkowych i stowarzyszeń kredytowych, i wniósł, aby Koło głosowało w całości za projektem w takiej osnowie, w jakiej go komisja przedkłada. Koło wniosek ten przyjęło.

P. Euzeb. Czerkawski, członek komisji budżetowej, zdał sprawę o wyniku obrad w tej komisji nad projektem ustawy zabezpieczającej dalszą budowę drogi żelaznej w Bośnii na przestrzeni z Siennicy do Serajewa a zabezpieczającej budowę tej kolei w taki sposób, że chociaż będzie wązko-torową, bo z Brodu do Siennicy zbudowano już kolej wązkiego toru, jednak podstawa drogi ma być taką, iżby kolej można łatwo zmienić w szeroko-torową: w konkluzji wniósł, aby głosować za tym projektem ustawy, oraz za rezolucją polecającą, aby obie części kolei z Brodu do Serajewa zostawały pod jednym zarządem. Wreszcie po przedstawieniu przez członków legitymacyjnej komisji Izby, pp. Smolkę, Bauma i Czerkawskiego Juliana sprawy o zatwierdzenie wyboru trzech posłów z Górnej-Austrji, postanowiono głosować za uznaniem tych wyborów za ważne.

Wiedeń d. 16. grudnia.

(□) Na wczorajszem posiedzeniu Koła polskiego obradowano nad projektem ustawy dotyczącej budowy kolei w dolinie Bosny (*Posnathal-Bahn*). Podczas rozprawy wyraził jeden z posłów życzenie, żeby Koło, które w zeszłym roku uchwaliło kosztowną kolej Arlbergską a teraz zapewne uchwali żądaną kolej dla Bośnii, nie zapominało o galicyjskiej kolei Transwersalnej. Są pieniądze dla innych krajów, dlaczegożby takowych nie miało być tylko dla Galicji, dla której ze względu na przemysł naftowy jest wymieniona kolej jedną z najważniejszych kwestyj. Należy więc stanowczo tylko żądać a wątpić nie można, że przy sprzyjającej konstelacji w taki lub inny sposób sprawa tej kolei załatwioną zostanie. Koło przyjęło powyższe życzenie do wiadomości i uchwaliło głosować w Izbie za przedłożeniem rządowem dotyczącem wymienionej kolei bośniackiej.

W Kole czeskiem toczyły się dziś rozprawy nad sprawami szkolnemi, które, jak wiadomo, tworzą najgłówniejszą część żądań czeskich. Dr. Rieger użył całego swego osobistego wpływu, ażeby żądania co do szkół narodowych zmodyfikowano do *minimum*, co też udało mu się przeprowadzić Umiarkowanie na każdy sposób przyniesie Czechom większy pożytek, aniżeli chęć uzyskania wszystkiego naraz. Dr. Rieger, jak się zdaje, porozumiał się przedtem co do tej kwestji z rządem, a więc działał z tymże w porozumieniu

Koło polskie odbędzie przed ferjami świątecznemi jeszcze jedno posiedzenie.

Wiedeń d. 16. grudnia.

(§) Dzisiejsze posiedzenie Izby poselskiej było widownią dalszego ciągu walki budżetowej, prowadzonej z niesłychaną zaciętością ze strony centralistów przeciwko — osobie ministra skarbu. Na poprzedzającem posiedzeniu podczas ogólnej rozprawy nad prowizorycznym budżetem wystąpił w szranki centralistyczny kandydat na ministra skarbu p. Plener, dziś przy szczegółowej rozprawie a mianowicie nad § 3. dotyczącej ustawy, który upoważnia ministra skarbu do natychmiastowej emisji 14 milionów papierowej renty, walczył drugi taki kandydat kliki szwindelbanków p. Neuwirth. Ciął on swoją filipikę przez dwie godziny. Okropne były to męczarnie słuchać przez tak długi przeciąg czasu samych banalnych,oklepanych frazesów, urozmaiconych najnudniejszemi cytatami z *Jour. des Débats*, z *Timesa*, z jakiejś angielskiej litografowanej korespondencji, z protokołów Izby a wreszcie nawet odczytaniem jednego z „listów Juniusa.“ Izba okazała zaiste anielską cierpliwość, znosząc to wszystko, a prezydent hr. Coronini widział się zniewolonym kilka razy wezwać mowcę do porządku. Dzielnie odpowiedział minister Dunajewski na tę filipikę; prawica jak najrzęsistszemi oklaskami przerywała jego mowę, a kiedy skończył, trwał aplaus przeszło minutę. Śmiałe wystąpienie ministra skarbu najbardziej miesza szyki centralistom Mówi on obecnie z ławy ministerjalnej taksamo jak mawiał zasiadając jako poseł w Izbie. P. Dunajewski przemawia zawsze do „tamtej strony“ Izby, przez co zaznacza solidarność swoją z autonomistami, a nadto z mowy jego i całego postępowania przebija swojski, polski ton. Jest on na ławie ministerjalnej tak dobrym Polakiem jak nim był w Kole polskiem, a właśnie dlatego, że zachował swój polityczny i narodowy charakter, stał się wybitną osobistością w gabinecie, może też obecnie i najwybitniejszą, a hr. Taaffe, widać to po wszystkiem, uważa go za najsilniejszą podporę rządu. Inni ministrowie, szczególnie Prażak i dr. Ziemiałkowski, którzy dość potulnie piastują swoje wydziały „bez teki,“ maleją przy nim na pierwszy rzut oka. Po dwóch mowach ministra skarbu można być pewnym, że potrafi dać sobie radę z panami centralistami, chociaż nie należy zapoznawać, że stanowisko jego jest nadzwyczaj trudne. Jak tytan musi p. Dunajewski sam jeden prowadzić główną walkę

PAMIĘTNIKI

Bogusławy z Dąbrowskich Mańkowskiej.

(Ciąg dalszy.)

W chwilach samotnych nieraz ten poważny i posiwiały wódz opowiadając mi o swojej przeszłości i robiąc niejedno zwierzenie, miał częstokroć źrenicę starego żołnierza zalaną łzawym połyskiem, i nachyliwszy ku ziemi głowę powtarzał: „Czemuż ja nie byłem takim, jakim był twój ojciec!“ Skrzyneckiemu wymawiali niektórzy religijną miękkość — Zaiste nie miał on, że tak powiem, tej wojskowej pobożności, która cechą była Puławskich, księdza Marka i całej konfederacji barskiej, nie miał także tej marsowej, żelaznej i rycerskiej wiary, której typem był Jan Sobieski Ale na obronę Skrzyneckiego przyznać musimy, że taka natchniona religijność wyrabia się u ludzi popartych nieomylną nadzieją, ciągłem szczęściem w zwycięztwach, które przepełniają dusze bohatera jakąś pewnością i hardością w obec ludzi, a bezdenną wdzięcznością dla Pana Zastępów! Skrzynecki nie czuł w głębi sumienia absolutnej pewności zwycięztwa, nie wiedział gdzie szukać pomocy w tem co tak gorąco pragnął.

Szczęście jego i zwycięzkie walki zbyt krótko trwały! Gwiazda tych tryumfów widocznie w oczach jego gasła, i wtenczas kiedy sto razy a nie raz i własne swe życie byłby poświęcił dla ojczyzny, wtenczas właśnie czarne złowrogie chmury ściągały się na jej niebiosach! Po porażkach Dwernickiego, Sierakowskiego na Wołyniu, po porażkach Giełguda i Chłapowskiego na Litwie, po klęsce Ostrołęki, nie widział już sposobu możebnego zbawienia kraju! Był nadto sumiennym, szlachetnym i serdecznym, ażeby w szalonych zapędach poświęcić wojko, które całą swą duszą ukochał; zdawało mu się, że tę resztę pozostałych żołnierzy na polskiej ziemi niewyczerpane hordy wojsk moskiewskich z czasem zagnieść muszą. Gdyby Skrzynecki miał był w duszy jakąkolwiek nadzieję szczęśliwej szansy, byłby stał do końca, choć w najcięższych marsowych znojach, niezłomnym rycerzem, ale w niepewności i zawodach stał się słabym i złamanym! Nie każdemu istotnie Bóg daje ten hart duszy, tę żelazną wolę i ten niewyczerpany ogień nadziei, który gorzał w sercu mojego ojca! W stokroć gorszej chwili, bo w strasznym rozbiciu po 94 roku, kiedy wszystko zdawało się na zawsze zgubione, kiedy nieprzyjaciele uważali Polskę już jako zamordowaną, Dąbrowski przed całą Europą zakłada protest przeciw temu i jeszcze żywą do Włoch przenosi, ogłaszając na swoich sztandarach, że Jeszcze Polska nie zginęła, bo my żyjemy!“ I Napoleon I. dla tej żywej Polski przymuszonym był utworzyć Księstwo Warszawskie, a my po dziś dzień powtarzamy i do końca świata powtarzać będziemy: Nie zginęła i nie zginie!“

Długo jeszcze z jenerałem Skrzyneckim byłam w korespondencji; posiadam kilka jego listów; są one cechą jego szlachetnej duszy, która uniosła się do Boga wśród tęcz nadziei i niezłomnej wiary, że przyjdzie jeszcze chwila, gdzie Ojczyzna zmartwych powstać musi. Wiemy już, że obok Skrzyneckiego stał na widowni wielkich czynów jen. Prądzyński; nie przeczuwałam, będąc dzieckiem i bawiąc się codziennie z sznurami jego akselbandów i frendzlą u szarfy, że w dojrzałym wieku opisywać będę jego czyny. Z wszystkich tych wojskowych co nas ciągle otaczali, najżywiej mam w wyobraźni wyrytych Chłopickiego i Prądzyńskiego, może dla tego, że istotnie obydwaj z przywiązania często nawet nas psuli Chłopickiego śmiały, wojskowy i sympatyczny wyraz twarzy, mogłabym dziś jeszcze wierzytelnie naszkicować: tak samo i Prądzyńskiego drobne i miłe rysy, oblane często wyrazem łagodności i słodyczy, stoją mi żywo w pamięci. Był on w salonie niezmiernie delikatnego układu, nie miał w sobie tej wojskowej, ale miłej, że tak powiem, szorstkości Chłopickiego. Teraz porzucając dawnych adjutantów i opisując dzisiejszych jenerałów, muszę dla historycznej prawdy wyrazić to co o nich od współcześnie żyjących z nimi ciągle powtarzanego słyszałam.

Mówiono powszechnie, że o ile Skrzynecki był człowiekiem co do charakteru czystym i jasnym kryształem bez skazy, o tyle Prądzyński był zamgloną i nieprzejrzystą bryłą; w późniejszym wieku zrobił się ponurym, skrytym, podstępnym i zgryźliwego usposobienia; zdawało się chwilami, że ten człowiek nie lubił ani niebie, ani ludzi, ani Boga W Prądzyńskim było coś istotnie szatańskiego; wiedza jego była rozległa, głęboka, pojęcie jasne, bystre, a mimo tego rady niepewne, niebezpieczne i zdradliwe; nigdy nikt nie mógł być pewnym, czy ta rada jest przyjacielską, czy podstępną. Mój ojciec bardzo lubił Prądzyńskiego i często z zadziwieniem wewnętrznem zastanawiałam się później nad tem i uniosłam przekonanie, że ojciec wysoko cenił ludzi walecznych, bystrych i zdatnych, a sądząc ich po swoim własnym a nad wyraz prawym charakterze, nie dojrzał nigdy i nie wierzył w skryte i nieszlachetne ich intrygi Prądzyński był bardzo długo adjutantem i w sztabie mego ojca; w testamencie nawet zrobił go on trzecim opiekunem pozostałych swoich dzieci, mianowicie dla spraw tyczących się interesów w Królestwie Polskiem; a przecież broszurka napisana przez niego pod tytułem: „Trzej ostatni wodzowie“ jest wyrazem, że tak powiem, jego zgryźliwego i zatrutego charakteru, bo wylewa z swego pióra uczucia goryczą napełnione, pomiędzy któremi są najwierutniejsze fałsze. Jako te: że mój ojciec urodził się w Niemczech, kiedy urodził się w Pierchawcu pod Bochnią; że był niepopularnym z matki Niemki, kiedy moja babka do śmierci ani słowa nie umiała po niemiecku, a mój ojciec również do lat 14. nie znał tego języka, którego się nauczył dopiero w Saksonii

Tym więc dwom mężom, zupełnie sprzecznego charakteru, oddane były po bitwach grochowskich losy naszego kraju! Obadwaj, porozumiawszy się nobopólnie, rozrządzili zaraz szybkie uzbrojenia i nową organizację wojska, korzystając z tego, że Dybicz cofnął się w Lubelskie, aby po stratach grochowskich oczekiwać posiłku podczas chwilowego zawieszenia broni. Prawie cały marzec zeszedł na uzbrojeniu i planach, na laniu armat i sprowadzaniu broni z zagranicy. Rekruci zbierali się ze wszystkich ziem polskich. Skrzyneckiego urok zdawał się cuda robić, bo w okamgnieniu młodzi żołnierze byli do boju gotowi.

Dybicz w końcu marca napowrót zorganizowany, znowu z całym korpusem zbliżał się do Pragi; Prądzyński wpadał w szalone gorączki, niecierpliwości, wołając głośno i nieustannie; „Czynu! czynu! a nie namysłu trzeba nam teraz“. Skrzynecki również pałał chęcią odznaczenia się w swoim nowym zawodzie wodza naczelnego. — Zbliżała się Wielkanoc! Każdy z głębi serca zapytywał sam siebie, gdzie będzie jadł święcone jajko zbliżającej się Wielkiejnocy? Czy na ziemi? Czy pod ziemią? Nadchodzące coraz bliżej masy moskiewskie rozstrzygły atoli te niepewności. Skrzynecki nie zważając na nic, nie czekając już dalszych kroków nieprzyjacielskich, wychodzi z determinacją za Pragę, napada zuchwale najezdnika, pędzi i bije niemal jednym ciągiem aż pod sam Kałuszyn! Wszystko ucieka; niesłychana panika ogarnęła na nowo Moskali. Rzucają, co mają w ręku, pozostawiając armaty, amunicję, chorągwie i rannych na polach bitwy; zamieszanie nie do pojęcia! Walka chwilami zamienia się w rzeź! Nie chcąc tutaj opisywać tak ważnych zdarzeń, zatartych poniekąd w pamięci przez szereg długich lat, wolę zawierzyć męzkim wrażeniom i oficjalnym sprawozdaniom; dla tego podaję znowu kilka „rozkazów dziennych“, jako i zajmujący list kasztelana Bieńkowskiego, zaczynając wszelako od pięknej odezwy nowego wodza naczelnego, która rzuca światło na usposobienie jego charakteru jako i na ówczesne położenie.

(C. d. n.)

i w obronie gabinetu i w obronie większości parlamentarnej, ponieważ wszystkie polskie centralistów w pierwszym rzędzie — mogło odbijać się muszą. A jest to tylko początek walki, która dopiero przy regulacji podatku gruntowego i przy właściwych przyrządach budżetowych na dobre się rozpocznie.

Berlin d. 15. grudnia.

(r) Wczoraj odpowiadział poseł K. Kantak na wywody tajnego radcy ministerjalnego Staudera. Przedewszystkiem oświadczył, iż odpowiedź komisarza rządowego zadowoliła go pod pewnym względem; atoli nie przytoczono nic, coby zbiło dowody mowcy z dnia poprzedniego, o szkodzie przez dotychczasowy system nauczania przez dzieci polskie ponoszonej. Kilka bowiem sporadycznych przypadków, o jakich komisarz wspomniał, niczego nie dowodzą; że jakiś uczeń polski najlepszym był w języku niemieckim, to dowodzi tylko, iż ma otwartą głowę. Wielu z jego kolegów korzysta za to o wiele mniej z wykładów niemieckich. Skargi, przytoczone przez mowcę, należy z bardzo poważnej strony roztrząsnąć. Stosunki, dotyczące wykładu religji, są, jak to sam komisarz rządowy przyznał, bardzo opłakane, rząd każdy by się spodziewał, że komisarz rządowy w odpowiedzi swej oświadczy, iż rząd powróci do dawniejszego systemu, atoli to nie nastąpiło. Samo udzielanie nauk przygotowawczych do pierwszej spowiedzi i komunji św. nie wystarcza i nie zastąpi całkowicie i regularnego wykładu religji, należy więc użyć tu środków całkowitych a nie połowicznych. Co się tyczy szkoły przygotowawczej przy gimnazjum Fryderykowskiem w Poznaniu, z której uczniowie przechodzą tak do gimnazjum św. Marji Magdaleny (polskiego), jak i do gimnazjum Fryderykowskiego (niemieckiego), a którą to szkołę komisarz rządowy nazwał dzieckiem swem ulubionem, to przecież wiadomo, że takie dzieci ulubione często są wyrodkami. Rząd dotychczas nie otrząsł się z zasady, iż szkoła ma być zakładem politycznym — a nie naukowym; i tak jak dawniej tak i dziś wszystko obliczone jest na germanizację szkół w w. ks. Poznańskiem. Komisarz oświadczył, że z góry nie zostanie żaden nauczyciel ewangielickiego wyznania powołany do katolickiego gimnazjum, jak to ma miejsce w w. ks. Poznańskiem, a specjalnie w gimnazjum św. Marji Magdaleny w Poznaniu — lecz to nie zgadza się z prawdą. Wszystko ma na celu symultanizowanie szkół u nas. Wspomniany przez komisarza brak nauczycieli katolickich — w skutek czego powołano ewangielickich — jest tylko farsą, bo posyłano nauczycieli katolickich także do gimnazjów ewangielickich. Komisarz sądził według sprawozdań dyrektorskich, nie pytając się wcale rodziców — mowca mówi w imieniu kilku tysięcy rodziców, którzy stanowczo na dzisiejszy system germanizacyjny narzekają.

Drugim mowcą był ks. dr. Jażdżewski, który krótko mówił o smutnym stanie budynku gimnazjalnego w Chojnicach (w Prusach Królewskich) i domagał się jak najrychlejszego wykończenia tego gmachu.

Wreszcie z mowców polskich przemawiał ks. dr. Stabławski, proboszcz i poseł wrzesiński. Mowca wykazywał ministrowi sprzeczność zachodzącą pomiędzy teorją, a praktyką w w. ks. Poznańskiem zastosowaną. Dotychczas zamknięte są [illegible] szkoły, a [illegible] charakter konfesyjny, i duchownym został wstęp do szkoły dozwolony, w każdym razie szkół takich bardzo mało. Nie upatruje mowca w postępowaniu ministra braku zasad lub braku dobrej woli, lecz przy informacjach, jakie posiada, pochodzących z sfer niepodzielających jego zdania, inaczej być nie może. Za czasów walki kulturnej zreformowano bowiem z gruntu wszelkie urzędy, i w owczas [illegible] Falkowskim [illegible] W. w. ks. Poznańskiem uważa bywa szkoła symultanna jako bardzo doskonały środek germanizacyjny, a w ostatnich czasach wypowiadali trabanci tego systemu prawdziwe [illegible] w Posener Zg. Z upadkiem Falka upadł i system; [illegible] przez tegoż zadane, zostaną zabliźnione. A jak zaprowadzano te szkoły symultanne? [illegible]

Dotychczas minister w sprawie tej nic nie uczynił. Wszędzie gdzie tylko mała znajdowała się liczba dzieci ewangielickich, zamieniono szkołę katolicką na szkołę symultanną — przeciwnie w odwrotnym przypadku szkoły ewangielickie nie zamieniano na symultanne. To się ma nazywać równouprawnieniem wyznań! Jestem przeciwnikiem szkół symultannych, i chociaż [illegible] Dotychczas zniesiono tylko w Wrześni szkołę symultanną. Skutków reskryptu z dnia 5. listopada w w. ks. Poznańskiem wcale nie widać, mowa w tym reskrypcie o wykładzie religji w języku macierzystym. Właściwie nie można wiedzieć, co to znaczy, czy tylko jedna godzina przeznaczona jest na naukę religji [illegible]. Jaką gwarancję mają kościół katolicki i rodzice, że wykład tego przedmiotu odbywa się w należyty sposób, jeżeli nie ma żadnej kontroli? [illegible] katolików, a z nich szydzą niektórzy nawet z religji katolickiej, jak to wiadomo z procesu ks. Wodzyńskiego z Buczca, z którego się okazało, że nauczyciel [illegible] spowiedzi św. [illegible] Tych też liczne dają się słyszeć skargi na brak poczucia religijnego u dzieci. A dzieje się to jeszcze pod rządem ministra Puttkamera! Na Górnym Szlązku udziela się pomimo reskryptu z r. 1872, nakazującego wykład religji w języku ojczystym, wykład ten w klasach niższych tylko w języku ojczystym w klasach zaś wyższych w niemieckim. [illegible] Dzieci stają się tam leniwemi, [illegible] a nie tylko Polacy, ale i Niemcy skarżą się na to, jak szkoła dzieci wychowuje. Z wielkiem zadowoleniem powitaliśmy w sejmie projekt dotyczący zapobieżenia nędzy na Szlązku, dając dzielnicy tej chleb powszedni, postarajmy się także dla niej o chleb duchowny t. j. o wykład religji w języku ojczystym.

Prasa liberalna, jak *Posener Ztg.*, powiada, że duchowieństwo podczas nauki religji wykłada dzieciom teorje polityczne — temu przecież nikt rozsądny nie uwierzy. Minister rzeczywistej prawdy dowiedzieć się od urzędników swoich nie może, gdyż w kolegium szkolnem zasiadają radcy, do których katolicy zaufania żadnego nie mają. Słyszymy zawsze zapewnienie, że nie chce się szkół germanizować, [illegible] Jedynego nawet życzenia Polaków nie chce rząd uwzględnić, t. j. zaprzestać germanizacji szkół.

Prosimy p. ministra, ażeby w szkołach [illegible] język ojczysty, a reformę swoją rozpoczął od wykładu religji w języku ojczystym, ażeby także w seminarjach nauczycielskich zaprowadził naukę języka polskiego jako przedmiot przymusowy. Jeżeli dotychczasowy system zatrzymany będzie, to 2½ miljona według tego systemu wychowanych dzieci, nie mogą nigdy być dobrymi obywatelami.

Konstantynopol d. 14. grudnia.

Pp. Goschen i Hatzfeld wyjechali, ostatni przed swym wyjazdem polecił gorąco Porcie, aby się hamowała i pierwszego nieprzyjacielskiego kroku nie czyniła. Spodziewać się należy, że rząd ottomański do życzenia tego się zastosuje, co tembardziej jest prawdopodobnem, iż liczba wyższych urzędników Niemców powoli się zwiększa. W tych dniach ma tu przybyć p. Goster i zająć posadę inspektora finansowego, co niewątpliwie przyczyni się do ogromnego podniesienia przyszłych dochodów z kas publicznych.

Sposób uregulowania długu publicznego podany przez Portę a przyjęty we Francji, zyskać miał już także przyjęcie do kapitalistów angielskich, a za nimi i innych. Wiadomości, jakie w tym przedmiocie tu nadeszły, sprawiły najlepsze wrażenie. Papiery tureckie, od kilku lat zupełnie zdyskredytowane, podskoczyły o 30 prc. Jeżeli ważna ta kwestja wkrótce załatwiona zostanie, wówczas nastanie istotnie era odrodzenia, bo roboty publiczne i inne przedsiębiorstwa otworzą się a podupadły handel nanowo zakwitnie, czego wszystkie w ogóle stany z największą niecierpliwością oczekują, bo w tej chwili nędza, jaka grasowała w czasie wojny i po niej, [illegible] zimie ostatecznych sięga krańców, a wszelkie usiłowania towarzystw filantropijnych miejscowych i zagranicznych okazują się niedostatecznemi. Nie dziw przeto, że kradzieże i gwałty jawnego rabunku mnożą się w przerażający sposób. Domy zamknięte są jawnie przez zbrojnych napadane; na ulicach, w jasny dzień, [illegible] Zwykle kilku bandytów napada, dwóch lub trzech rewolwerami wstrzymuje przechodniów od niesienia pomocy, a inni z nożem lub sztyletem wymierzonym do piersi ofiary, [illegible] Rzecz cała odbywa się z nadzwyczajną zręcznością i pośpiechem, tak że policja najczęściej przybywa [illegible]

Wreszcie Kurdów ożywiło się znowu. Szeik Sadyk i szeik Abd-ul-kader syn szeika Abdullaha wtargnęli znowu na terytorjum Rumje a [illegible] korpus perski dowodzony przez brata Demir-chana, [illegible]

[illegible]

Teatr.

(C.) Przedwczoraj dawano po raz pierwszy w tym sezonie Verdiowską „Aidę“, która *si magna parvis comparare licet*, [illegible] jak „Dzwony z Corneville“ [illegible] na naszej scenie już do 50 razy, a zawsze teatr był pełny. Wszystkie nowe zaangażowane siły wzięły udział w [illegible] przedstawieniu: [illegible] Amneris śpiewała pani Donati, a Ramfisa p. Alzina. [illegible] wodu, że panna Morzkowska, o ile nam wiadomo, po raz pierwszy śpiewała „Aidę“ — z tych wszystkich względów innej w sądzeniu jej należy używać miary, aniżeli tej, którą mierzymy włoskie śpiewaczki. Od każdej przyjeżdżającej do nas primadonny z pod uroczego Italii nieba, wymagamy prawdziwego artyzmu tak pod względem śpiewu jak i gry, początkujące bowiem artystki nie powinne w celu popisywania się i zbierania tanim kosztem oklasków i fortuny przekraczać granic rodzinnego kraju. Od polskiej śpiewaczki zaś wymagamy tylko głosu, talentu muzykalnego i pracy, a możliwe braki w wykonaniu wynagradza nam nadzieja, że w przyszłości rodzima sztuka pozyska dzielną siłę. Panna Morzkowska ma głos prawdziwie piękny, odznacza się muzykalnym talentem, praca jej nad sobą jest widoczną, rokuje więc nadzieje, dla których jej wiele przebaczyć należy. Nie rychło jeszcze będzie ona mogła śpiewać bez zarzutu przytrudną partję Aidy. Żeby należycie dominować w ensemblach, głos jej potrzebuje wzmocnienia, a tego się przez pracę nabywa, dalej musi się starać nabrać więcej pewności siebie, bo wtedy tylko będzie mogła każdej frazie dać wyraz odpowiedni i modulować głos w myśl tekstu i podług intencyj kompozytora, nakoniec trzeba koniecznie popracować nad ruchami i grą fizjognomii. Surowej, bezwzględnej krytyki jej występ czwartkowy jako całość nie wytrzyma, nie da się jednak zaprzeczyć, że złożyła nowy dowód coraz piękniej rozwijającego się talentu. Śpiewała poprawnie, choć monotonnie, w niektórych ustępach szczęśliwie uchwyciła właściwy wyraz, a i w grze widoczne było usiłowanie, aby jej nadać charakter dramatyczny. To już wiele, a przy pracy z każdym dniem będzie tych zalet coraz więcej.

Kiedy p. Raverta podczas pierwszej swej u nas bytności śpiewał Radamesa w „Aidzie“, jeden z tutejszych dzienników radził znanemu tenorzyście, Zakrzewskiemu, który wówczas był jeszcze w składzie naszej opery, aby się mu przysłuchał, jak w „Aidzie“ śpiewać należy. Od tego czasu p. Raverta znacznie w śpiewie postąpił, a dzisiaj owa rada, która może wówczas nie zupełnie była na miejscu, powinnaby znaleźć daleko wyższe zastosowanie. P. Raverta nie tylko pod względem czysto technicznym wybornie odśpiewał partję Radamesa, ale co więcej potrafił uwydatnić w swym śpiewie charakter Verdiowskiego arcydzieła, tak odrębny od innych oper tego mistrza, i dobrą grą podnieść jeszcze oryginalne cechy tej opery. Był i dzielnym wodzem i czułym a tragicznym kochankiem, wysoka dramatyczność, łączyła się u niego z namiętnym, wschodnim liryzmem, w całość prawdziwie skończoną.

Pani Donati jako Amneris, pod względem artyzmu w śpiewie i grze wyrównywała zupełnie p. Ravercie; jedyną między obojgiem różnicą była tylko obszerność partji. Zadziwiająca pewność siebie w śpiewie, czyste intonowanie, wyborna pełna szlachetnego wyrazu deklamacja, ruchy śmiałe i mistrzowskie: wszystko to uczyniło z pani Donati znakomitą córę Faraonów. Lepszej Amneris scena nasza nie oglądała i z pewnością oglądać nie będzie.

O p. Alzinie (Ramfis) tyle tylko powiemy, że nie miał wiele sposobności do dystonowania w recitatiwach, ale przecież kilkakrotnie mu się to udało. Za to w ustępach zawierających melodję śpiewał zadawalająco.

Chóry zasługują na wszelkie uznanie; śpiewały czysto i z precyzją, tworząc wraz z orkiestrą fundament pięknej całości opery.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Dnia 18. grudnia.

* **Temperatura** nie uległa od wczoraj prawie żadnej zmianie. Dziś nad ranem gęsta mgła okryła miasto. Odwilż trwa ciągle.

* **Zaćmienie słońca** częściowe przypada w ostatni dzień chylącego się obecnie ku schyłkowi roku, tj. dnia 31. grudnia.

* **„Czartowska ława“** obraz ludowy w trzech aktach oryginalnie przez Galasiewicza napisany, do którego muzykę osnutą na motywach ludowych napisał Adam Wroński, ukaże się wkrótce na naszej scenie. Od kilku dni odbywają się próby. Nadzwyczajne powodzenie jakie sztuka ta znalazła w Warszawie i Krakowie daje najlepszą rękojmię jej wartości. W Warszawie podczas sezonu letniego przedstawiono ją ni mniej ni więcej jak 70 razy! Unikat w historji polskiej sztuki. „Czartowska ława“ ma się okazać na scenie we środę.

* **P. Gustaw Fiszer** wraca od 1. stycznia do składu artystów sceny lwowskiej.

* **Bazar świąteczny**, o którym donosiliśmy, otwarty zostanie w poniedziałek. Uwzględniono w tym roku życzenia publiczności i w bazarze będą sprzedawane tylko wyroby krajowe.

* **Juliusz Weiss**, emerytowany komisarz policji, weteran polski z r. 1830, godny urzędnik i uczciwy człowiek, zmarł dnia wczorajszego.

* **Wieczór muzykalny** dany przez dyrektora „Harmonii“ L. Marka dla członków tegoż Towarzystwa w sali „Frohsinn“ wypadł świetnie. Sala była przepełniona, a publiczność z wielkiem zadowoleniem i hucznemi oklaskami przyjmowała zajmujące produkcje. Panna Maresz wystąpiła z koncertem f-moll Chopina, a wyborną interpretacją tego ślicznego utworu zachwyciła słuchaczy. Młodziutka amatorka panna Jirasek oddała z brawurą, werwą i elegancją Tarantellę Liszta. Piękny chór Engelsberga odśpiewały amatorki szkoły śpiewu pani Praun z dokładnością i należytem cieniowaniem. W końcu p. Douillet prześlicznie wykonał koncert c-moll Saint-Saensa, Kołysankę Marka i „Inwitację do tańca Weber-Tausiga. Mamy nadzieję, że p. Marek powtórzy od czasu do czasu te koncerta, przezco niezawodnie wiele członków do Tow. „Harmonii“ przybędzie.

* **Agitacja** przeciw *N. fr. Presse* i jej zwolennicy. Dowiadujemy się, że publiczne zakłady, kasyna, kawiarnie i restauracje, nietylko we Lwowie, ale i na prowincji zaniechały prenumerowania nadal *Neue Freie Presse*, która jak wiadomo najohydniejszą zieje nienawiścią przeciw wszystkiemu co polskie. Mamy nadzieję, że i żydzi — chcąc iść razem z narodem — nie będą chcieli się wyłączyć ze wspólnej solidarności, a będzie to dla nas dowodem, o ile szanują nasze uczucia. W kasynie narodowem, które również w tym kierunku się oświadczyło, tylko jeden znalazł się zwolennik tego pisma, znany to adherent pangermańskich dążności, który tucząc się na naszym chlebie, gdzie tylko może manifestuje nieprzyjaźne dla narodowości naszej uczucia. Przestrzegamy pana tego, że dzban wodę nosi tylko do pewnego czasu.

* Jutro w Stowarzyszeniu rękodziel. lwowskich „Gwiazda“ odegrane będzie na dochód funduszów amatorskie przedstawienie sceniczne „U Wyłomu“. Dramat w 4 aktach wierszem przez hr. Leopolda Starzeńskiego. Początek o godz. 7. wieczór.

* **Na pogorzelców krzywczyckich** złożył w administracji *Gaz. Narod.* p. Lew Despoth kniaź Zenowicz 5 złr.; — z poprzedniemi 189 złr. 90 ct.

* **Awans w armii.** Porucznikami w rezerwie mianowani zostali: Kadet Antoni Dołżycki w 10 p.; b. jednoroczni ochotnicy i podoficerowie w rezerwie w piechocie: Jacek Żyborski i Jan Frey w p. nr 77, Ferdynand Śledziński w p nr. 55; Albert Fried w p. nr 9, Maurycy Roth, Julian Koziński i Michał Stefanowicz w p nr 55; Wiktor Kalman w p nr 40; Kazimierz hr Ledóchowski w pułku nr 49; Włodzimierz Choroszczakowski w pułku nr. 10; Karol Gawałowski w pułku nr 36; Paweł Golian w pułku nr 66; Franciszek Niżałowski w pułku nr 30; Mortche Alter w pułku nr. 30; Karol Czermak w p nr 9; Stanisław Tabaczyński w p nr. 13; Emanuel Reiss w p. nr 80; Adolf Żelezny w p nr. 45; Adolf Mięsowicz w p nr. 50; Urosz Predicz w p nr 40; Innocenty Hellebrand w p nr. 80; Julian Choroszczakowski w p nr. 45; Witołd Lewicki w p nr 55; Robert Bobrecki w p nr. 57; Maurycy Lauterbach w p nr. 57; Bernard Baugut w p. nr 15; Józef Strzelecki w p nr 56; Augustyn Niwiński w p nr 24; Antoni Lenczowski w p nr 13; Kazimierz Drohojowski w p. nr 20; Stanisław Hołub w p nr. 30; Karol Boczek w p nr. 9; Wojciech Keměny w p. nr. 24; Władysław Fischer w p nr 24; Antoni Schrom w p. nr. 24; Włodzimierz Kocowski w p nr. 80; Ernest Bartelmus w p nr 15; Zygmunt Dworski w p nr 56; Aleksander Kulczycki w p nr. 24; Napoleon Łuszczkiewicz w p. nr. 13; Piotr Białas w p nr 45; Henryk Wonik i Wiktor Gabienz w p. nr 55; Juliusz hr. Tarnowski w p. nr. 9; Edward Niedzielski w p. nr. 58; Rudolf Swoboda w p. nr. 9; Aleksander Kozączek w p. nr. 80; Józef Medok w p. nr. 24; Karol Żappe w pułku nr. 57; Włodzimierz Dudykiewicz w p. nr. 55; Marjan Jasiński w p. nr. 80; Ernest Pick w p. nr. 24; Antoni Zaremba-Bielawski w p. nr. 56; Stanisław Haczewski w p. nr. 24; Władysław Kusionowicz w p. nr. 13; Franciszek Lewitowicz, Wacław Czerny i Bolesław Falkowski w p. nr. 80. — W batalionach strzelców: Michał Jezienicki w bat. nr. 16 i Jan Wroński w batal. nr. 30. W kawalerji: Artur Przyborski w 2. pułku ułan.; Stanisław Moraczewski-Trzecieski w 11 p. ułan.; Kazimierz Kirchmayer w 1. p. ułanów; Rudolf Komorzyński w 3. p. ułanów; Stanisław Drobniewicz w 6. p. ułanów; Oliwier Marenzeller w 4. p. ułanów; Edmund Kobierski w 4. p. ułanów; Tadeusz hr. Bolesta-Koziebrodzki w 10. pułku dragonów; Andrzej hr. Fredro w 1. pułku ułanów; Medard Obertyński w 8. pułku ułanów; Witołd Święcicki w 8. pułku ułanów; Stanisław hr. Wiśniewski w 11. pułku ułanów. — W artylerji: Bela Mikuli, Henryk Riemann, Bolesław Kastory, Fryderyk Lachner i Artur Herbst w p. nr. 9; Edward Rudziński w batalionie artylerji fortecznej nr. 7, Stanisław Jasiński w pułku nr. 9, nakoniec Jan Pelczar w bat. art. fortecznej nr. 6.

Tym z b. ochotników, którzy zostali przeniesieni do innych pułków, pozwolonem zostało wyjątkowo nosić dotychczasowy mundur do końca b. r.

* **Redakcja „Neue freie Presse“** otwarzyła w kolumnach tego dziennika rubrykę stałą, w której w sposób najzjadliwszy występuje przeciwko wszelkim moralnym i materjalnym interesom kraju naszego, bezczeszcząc zarazem wszystko, co jest najświętszem i najdroższem uczuciom naszym.

Z obowiązku przeto przestrzegania kraju przed wrogami jego, nazwać musimy czynem niepatrjotycznym, a nawet krajowi wrogim, ktoby u nas od Nowego roku trzymał *Neue freie Presse*.

* **Wiadomości policyjne** z dnia 16. grudnia: Skradziono Pani J. B. z pomieszkania pod l. 5 przy ulicy Skarbkowskiej 2 kufry, w których się znajdowała bielizna oznaczona literami N. B. torebeczka z kwotą 29 zł. i suknie damskie. Panu R. S. z ganku l. 10 ul. Halicka kocyk wełniany koloru bronzowego i fioletowego w pasy, podszyty prześcieradłem. Pani M. R. ze strychu pod l. 10 przy ulicy Jabłonowskich bieliznę oznaczoną literami K. R. Pani R. P. l. 4 ul. Kręta szal popielaty. — Panu W. B. ze strychu l. 17. ul. Kurkowa bieliznę oznaczoną literami J. C. i M. M.

Złożono w policji książkę roboczą Jana Śmietany i 3 kluczyki znalezione na ulicy.

Pan J. H. zgubił górną część złotego łańcuszka z kluczykiem do zegarka.

* * *

— **Morderstwo.** Trybunał sądu przysięgłych we Lwowie skazał we czwartek dnia 16. b. m. Jacka Teneta włościanina z pod Żółkwi na karę 8-letniego ciężkiego więzienia za zabójstwo żony. Czyn ten popełnił zasądzony, liczący lat 29 w stanie pijanym podczas kłótni z żoną, wdową po Hawrylaku liczącą lat 45, którą poślubił niedawno. Jedynym świadkiem sceny barbarzyńskiego pastwienia się Teneta nad żoną był 7-letni jej synek, a pasierb zabójcy Hryń Hawrylak, który ze łzami w oczach opowiedział całe zajście przed sądem. Ojczym naprzód dał matce dwa razy w twarz, potem kociubą po głowie, a gdy upadła porwał motykę i okładał nią żonę dopóty, póki motyka się nie złamała, a wtedy jeszcze porwał stołek i rzucił na omdlałą zupełnie kobietę. Wśród tej sceny chłopak, który siedział za piecem, kilkakrotnie rzucał się przed ojczymem na kolana i błagał o litość nad matką, ale zbrodniarz niedał się wzruszyć ani łzami dziecięcia, ani błaganiem ofiary. Gdy później morderca ułożył się do snu i zasnął twardo, zlazł Hryń z pieca, zaczął matkę zlewać wodą, i płacząc czuwał nad nią noc całą. Aż nad ranem usnął i przebudził się w chwili kiedy ojczym stał nad trupem.... Sąd przysięgłych uznał Teneta jednogłośnie winnym zabójstwa.

— **Wieliczka** 12. grudnia. (*Z rady powiatowej.*) O ukonstytuowaniu się Rady powiatowej tutejszej nie donosilibym wcale, gdyby podczas wyboru Wydziału nie był zaszedł fakt godny napiętnowania i skarcenia.

Gdy wybór Wydziału już był dokonanym, reprezentant grupy większych posiadłości p. Stanisław Niedzielski, zrzeka się ostentacyjnie udziału w Wydziale, a za nim czyni to samo jego zastępca p. Lipoman, p. Benoe zaś składa oświadczenie, że większa własność nie chcąc być majoryzowaną, wyboru z swej grupy do Wydziału nie przedsięweźmie.

Wobec tego, że ta grupa w pełnej radzie z 26 jak wiadomo członków się składająca, z mocy ustawy tylko sześcioma głosami jest reprezentowaną, nierozważne i bezpodstawne oświadczenie p. Benoe wywołało powszechne zdziwienie, a w skutek tego, zadawano sobie pytanie: cóż to, więc ci panowie sześciu swemi głosami chcą być w większości przeciw dwudziestu głosom, któremi dysponuje grupa włościan i miast? ażaliż wybierając z grupy większych posiadaczy dwóch na siedmiu do Wydziału, to jest prezesa i jednego radcę, nie kierowano się pewnemi dla niej względami?

Zważywszy, że w powiecie tutejszym pocieszająca panuje zgoda pomiędzy wszystkiemi stanami; zważywszy, że targanie tej harmonii nikomu tu na myśl nie przyszło; zważywszy, że kurja większych posiadłości silniejszą stosunkowo reprezentację w Wydziale pozyskała, niżby się jej to należało, — wyrażenie p. Benoe: „większa własność nie pozwoli się majoryzować,“ pozbawione jest wszelkiej racjonalnej podstawy, a postąpienie p. Niedzielskiego godne jest surowej nagany.

Pokazali też ci panowie niezręcznem i nietaktownem wystąpieniem swojem, że dobro [illegible] nie stoi u nich na pierwszym planie, że [illegible] kładą wyżej prywatę.

Nie poznano się na wielkościach, w któ[illegible] fituje tutaj partja „familijną“ zwana; powołan[illegible] godność prezesa z poza obrębu familijn[illegible] kółka, męża wysokiej prawości i pracowitoś[illegible] ztąd gniewy, ztąd częściowa secesja, w naszy[illegible] wiecie po raz pierwszy się pojawiająca! I któ[illegible] tę próbkę szyzmy w powiecie wielickim [illegible] Włościanie nie... mieszczanie? nie... żydzi? [illegible] księża? nie..., ale wywołują go reprezentanci [illegible] kszych posiadłości, którzy za niezgodę warstw [illegible] łecznych w narodzie, na motłoch uliczny, na [illegible] ścian, na mieszczan, zwykli składać winę!

Panowie! ostrożnie z ogniem! Nie czyńcie b[illegible] bo za waszym przykładem może je czynić [illegible] inny, nie siejcie wiatrów, aby nie powstały [illegible] burze i wichry!

Gdybyście nawet mieli te warunki, j[illegible] dług p. Pawła Popiela dają prawo przewod[illegible] w narodzie: *bene nati et posessionati*, gdyby[illegible] rodem lub mieniem, nauką lub pracą, ofiar[illegible] lub poświęceniem dla dobra ogółu zajmowali [illegible] wiecie wybitne stanowisko; bądźcie zapewnie[illegible] powiat byłby włożył zaszczytną godność pr[illegible] na ramiona jednego z waszej familijnej [illegible] Że zaś powiat mimo waszych zabiegów za [illegible] wym instynktem i za serca natchnieniem posz[illegible] barona Lipowskiego wybierając marszałkiem, niech to wam za wskazówkę stanie, w jaki sposób tego zaszczytu, którym powiat naukę, pracę i zacność charakteru płaci, dorabiać się trzeba.

— **Żurawno** dnia 11. b. m. odbył się pogrz[illegible] sędziego tutejszego powiatu, ś. p. Michała Hojw[illegible] nowicza. Zgasły pojmował swe stanowisko jako [illegible] ki i pełen odpowiedzialności obowiązek; ztąd [illegible] niezwykła uprzejmość wobec stron, gotowość w [illegible] nieniu obowiązków, bezwzględna sprawiedliw[illegible] niezmordowana pilność odznaczały żywot jego [illegible] łen zasług. Powszechny szacunek i ogólna symp[illegible] ludzi wszelkiego powołania i wszelkich stanów [illegible] nagradzały mu poniesione trudy, a licznie zgro[illegible] dzona publiczność pomimo silnej zawieruchy [illegible] ła się około trumny, by oddać zgasłemu ost[illegible] przysługę. Nawet żydzi, nie zważając na sza[illegible] odprowadzili zwłoki zmarłego na miejsce wieczn[illegible] spoczynku. Ciężkie brzemię pracy, której pod[illegible] nie mógł i niewyrozumiałe postępowanie władz wy[illegible] szych przyspieszyło zgon tego zacnego męża. P[illegible] zostawił wdowę z pięciorgiem drobnych dzie[illegible] szczere uznanie zasług u podwładnych swoich [illegible] całej publiczności. Cześć jego pamięci!

— **O przyaresztowaniu Poliwanowa**, wa[illegible] przestępcy politycznego, dziennik *Rossia* podaje [illegible] stępujące szczegóły:

Prawie od miesiąca policja polowała na P[illegible] wanowa, ale ten zdołał zręcznie unikać jej sid[illegible] Około 20. listopada obstalował Poliwanow w za[illegible] dach fotograficznych Aleksandrowskiego i Taub[illegible] kopie fotografii świeżo straconego przestępcy po[illegible] tycznego. Policja dowiedziała się o tem i ustaw[illegible] swych ajentów, przebranych za stróżów, obok [illegible] siednich domów, którzy jednak przez długi c[illegible] napróżno oczekiwali na przestępcę. Nakoniec zja[illegible] się w zakładzie Aleksandrowskiego, odebrał ob[illegible] lowane fotografie i oddalił się spokojnie, gdyż [illegible] nie miał odwagi go przytrzymać z obawy, [illegible] uzbrojony. Zakład Taubego był starannie strz[illegible] przez nadzorcę policyjnego Kononenkę. Dni[illegible] listopada nakoniec o godzinie 3. po południu [illegible] się Poliwanow, zabrał fotografie i oddalił się [illegible] w kierunku ulicy Zagorodnij Prospekt, wsiadł [illegible] tramwaju, w okolicy Kołomeńskaja opuścił tra[illegible] wsiadł do sanek i rozkazał woźnicy jechać. W te[illegible] chwili schwycił go Kononenko, który go ciągle [illegible] dził, i rozkazał mu pójść ze sobą do policji [illegible] pozorem, jakoby był ścigany z powodu długu [illegible] rs. Poliwanow zadość uczynił temu żądaniu. [illegible] rze policyjnem zrewidowano go i znaleziono [illegible] nim oprócz fotografij straconego przestępcy, [illegible] rękawiczkę zaopatrzoną w kolce, proklamacje [illegible] stępnej treści, truciznę i kawałek piekielnego [illegible] mienia. Poliwanow jest wzrostu średniego, z [illegible] zistą twarzą, czerwonemi włosami i brodą. [illegible] około 30 lat. W towarzystwie trzech policjantów został przewieziony do cyrkułu Rożdenstweńskiego [illegible] do własnego mieszkania. W drodze usiłował zbi[illegible] co mu się jednak nie udało. W mieszkaniu zn[illegible] ziono sztylet ukryty w lasce i kufer. Gdy [illegible] chciano otworzyć, Poliwanow ostrzegł urzędnik[illegible] że to jest rzecz niebezpieczna. Kufer oddano [illegible] rąk policji. Ze znalezionych listów przekonano [illegible] że Poliwanow posiada majątek na współkę ze [illegible] bratem w okolicach Moskwy. Policjantom groził [illegible] zemstą swych kolegów“.

— **Sędzia przysięgły** książę Ferdynand [illegible] wiłł, wybrany do obecnej kadencji sądu przysięgłych w Berlinie, z niewiadomych powodów nie jawił [illegible] od dnia 6. b. m. w progach sądowych. Trybu[illegible] uchwalił nałożyć na księcia karę pieniężną, w [illegible] sokości 500 marek.

— **Samobójstwo nihilisty.** Amerykański [illegible] *rier des Etats Unis* przynosi wiadomość, że [illegible] 18. z. m. przybył do pp. Soroson w Syrakuzach [illegible] stanie Nowy Jork) polski żyd nazwiskiem A[illegible] Libermann, znany Sorosonom z Londynu. Po o[illegible] dzie wyszedł gospodarz z domu; Liebermann p[illegible] stał w salonie z panią Soroson. Po kilku chwil[illegible] rozmowy z gospodynią domu podszedł Lieberm[illegible] pod zwierciadło, dobył z kieszeni rewolwer i p[illegible] łożył do skroni. Sekunda — a Liebermann padł [illegible] ziemię bez ducha z głową na wskróś przebitą. Syn bogatych rodziców osiadłych w Wilnie, któ[illegible] mu dali staranne wychowanie, A. Liebermann [illegible] się agentem nihilistów. Przed dwoma laty wy[illegible] broszurę rewolucyjnej treści, w formie modlit[illegible] Skutkiem zarządzonego śledztwa musiał uciekać [illegible] Londynu, gdzie mu powierzono wydawnictwo [illegible] dowskiego dziennika socjalistycznego. Wkrótce [illegible] stąpił z redakcji i przybył do Ameryki. Przyczy[illegible] samobójstwa nie są wiadome. Liczył lat 40.

Wiadomości literackie, naukowe i artystyczne

* **Nowe kompozycje Tymolskiego.** P. Fa[illegible] Tymolski, pomimo swojej długiej ciężkiej słab[illegible] znowu przybywa z całą wiązanką kompozycyj [illegible] karnawał, jeszcze żywszych i gorętszych może [illegible] poprzednie. Piękne te nowe kompozycje są: [illegible] Wawelu!“ mazury; „Podolanki“ dumka i kołom[illegible] „Wieniec mirtowy“ kadryle; „Dwa serca jedno [illegible] cie“ walce; i Figlarka polka francuzka. Życz[illegible] my aby się karnawał wszystkim tak powiódł, [illegible] te kompozycje p. Tymolskiego!

* **Nowa kompozycja W. Czerwińskiego** [illegible] „Reveil du jour“, wyszła w tych dniach nakł[illegible] firmy Kratochwila we Wiedniu. Jest to utwór w [illegible] rodzaju serenady na 4 ręce, melodyjny i pisany w [illegible] łatwym, a dobrym stylu, odznaczający się przyje[illegible] starannem przeprowadzeniem głównego tematu. Wkrótce wyjdą tego samego kompozytora nakładem Kornela Pillera cztery pieśni: 1) Rolnik podolski 2) Sztandary polskie na Kremlu; 3) Hymn pol[illegible] i 4) Piosnka młodego wygnańca.

* **Prof. Tausing** wydał obecnie w Wiedniu [illegible] ło o malarzu Jakubie Callot'cie p. t. „Livre [illegible] quisse par Jacques Callot, dans la collection Albe[illegible]

…którem są dwa prześliczne obrazy, przed-… sceny obozowego życia polskiego (z r. … Jakub Callot jest bratem drugiego słynnego … Klaudiusza, który przebywał na dworze … Kazimierza, Michała Wiśniowieckiego i Jana … o którym podał obszerną wiadomość Rasta-… w swoim „Słowniku".

Pierwszy kalendarz polski w Petersburgu „Gwiazda" wyszedł w tych dniach staraniem … p. Henryka Glińskiego. Oprócz części …cyjnej, zawiera on wiersze, opowiadania, bi-…fie kilku polskich znakomitości, dziennik pe-… po Włoszech Spasowicza i list Lelewela do …naryna z powodu krytyki „Historji państwa mo-…wskiego" Karamzyna.

Tydzień Polski, jak się dowiadujemy, z dniem … zniża cenę prenumeracyjną … cieszyć się wypada, iż wydaw-… pożytecznego i zajmującego czasopisma … mógło pomyśleć o zniżeniu …eraty, przez co *Tydzień* staje się najtań-… pismem polskiem, niewątpliwie jeszcze bar-… rozpowszechni, gdyż dotychczasowa jego … obec smutnego u nas położenia ekonomi-… nie dla wszystkich była przystępną. …apewne specjalne prospekta określą bliżej po-… przez nas wiadomość.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów dnia 18. grudnia. (Sprawozdanie …owskiej Izby kupieckiej). Ceny za 100 … *paritas* Lwów. Według jakości: *Pszenica* czerwona od 10 25 do 10 60 zł., biała … 25 do 10 6 zł., żółta od 10 — do 10 25 zł., je-… od — do — zł. *Żyto* od 9 75 do …, nowe od — do — zł. *Jęczmień* …owy od 7 25 do 7 50 zł., pastewny od 6 75 …, jesienny od — do — zł. *Owies* … 25 do 6 70 zł. *Groch* do gotowania od … do 10 — zł., pastewny od 7 50 do 7 70 zł., … zł. *Wyka* od 5 50 do … *Bób* od 10 — do 11 50 zł. *Kuku-*… stara od 7 — do 7 25 zł., nowa od 6 — … 25 zł. *Rzepak* zimowy od 11 40 do 11 70 … letni od 10 75 do 11 — zł. *Lnianka* … do 10 20 zł. *Nasienie lniane* od 11 50 … 25 zł. *Nasienie konopne* od — do — … *Koniczyna* od 40 do 50 zł. *Kmi-*… do — zł. *Anyż* od — do — zł. — *Anyż płaski* od 36 do 37 zł. *Spirytus* za 10 000 litrów procent: Gotowy od 29 20 do — zł. Usposobienie: Niezmienne. Waluta: Marek — Rubel 1.20… Napoleondor 9.36…

Wiedeń d. 16. grudnia. Na dzisiejszy targ …dziono cieląt 2624, zabitych wieprzów 935, … owiec 593, żywych owiec 1364, żywej … 1683. Cielęta płacono 32 do 38 i 50 do 52 ctr. … wieprze 35 do 40 i 45 złr., zabite owce … 25 i 35 do 38 złr., żywe owce: ciężkie … 25 do 30 złr., lekki towar 30 do 35 złr. … 200 kilo mięsa. … Galicyjską nierogaciznę płacono 32 do 36 i 40 … wieprzków 46 do 51 złr. za 100 kilo żywej …

…*Krzystofowicz W. Amirowicz & K. Schele.*

Telegramy Gaz. Nar. i ostat. wiadomości.

O zajściu niedzielnem w Kole polskiem i … przyczynach otrzymaliśmy obszerny arty-… go nie umieszczamy, dopókąd i od prze-… strony nie zasięgniemy wiadomości i nie … w stanie powziąć sami zdania bezstron-… całej sytuacyi w Kole polskiem. Tu tylko …niemy, że panuje wielkie rozdrażnienie w … między dwoma partjami, z których jedna … pod Grocholskiego, a druga jest jego … i jego partji przeciwną. Do starcia … rozdrażnienie doprowadziło na niedzielnem … siedzeniu Koła, przy podniesieniu żalów, iż … tarnopolski ma być zanadto wysoko opo-… wany na korzyść rejonu krakowskiego i … Pan Grocholski był przeciwny pod-… ciu tej sprawy pod dyskusję, obawiając się, … kwestja ta może rzucić kość niezgody w Kole. … tego partja, przeciwna panu Grocholskie-… jego wpływowi przypisuje odrzucenie przez … kandydatury księcia Jerzego Czar-… ryskiego na marszałka, którą za najstosowniej-… uważa.

Berlińska *National Ztg.* — a więc organ na-… teutoński — opisując we wstępnym artykule najnowsze sprawki centralistów, bardzo smutny stawia im horoskop, tak kończąc: „To już przecie fakt namacalny, że liberalno-niemieckie stronnictwo w Austrji znajduje się w stanie okropnego rozkładu. W ogóle rozwija się w niemieckich prowincjach Austrji ruch, podobny ruchowi agraryjnemu u nas. Chłopi nie chcą być ani liberalnymi, ani klerykalnymi, tylko forytować interesa swoje własne. I zaiste nie o to chodzi, czy odmówienie budżetu jest lub nie jest aktem formalnie dopuszczalnym, ale o to, czy może się utrzymać przy życiu stronnictwo, które niema żadnych celów pozytywnych, które żadnego niema programu co do materjalnej treści na-[illegible] wykazał, że stronnictwo klerykalne nie myśli naruszać dotychczasowej zewnętrznej polityki austrjackiej. Niemniej też i czeskie dzienniki z pewną oględnością oświadczyły, że nie będą dążyły do zburzenia sojuszu z Niemcami. Odpadł zatem główny powód, dla którego rząd był dotychczas zmuszony szukać poparcia u liberalno-niemieckiego stronnictwa. Centraliści schodzą z pola."

* * *

Wiener Allg. Ztg. doniosła była, że zaślubiny arcyks. Rudolfa odroczone zostały z powodu wątłego zdrowia narzeczonej do marca, a później do maja. Teraz sama odwołuje tę pogłoskę. Zaślubiny odbędą się w dniu dawniej oznaczonym.

* * *

Telegram *Politiki* z Wiednia d. 16. bm. donosi: „Między tutejszą Radą miejską a przemysłowcami panuje ogromne naprężenie, wyrzuty z obu stron gradem się sypią. Powszechne też panuje oburzenie przeciw dziennikarstwu, które zrazu Radę miejską podżegało, a teraz ją opuszcza."

* * *

Hr. Taaffe zamierzał był złamać „siłę centralistów" Izby panów zamianowaniem nowych lordów austrjackich. Teraz miała między nimi zajść taka zmiana, że zamiaru tego zaniecha.

* * *

Ostatnia allokucja papieska, której w Paryżu oczekiwano z pewnym niepokojem, sprawiła tam, jak telegrafują do *Pol. Corr.*, o tyle pewne zadowolenie w sferach rządowych, iż w słowach papieża nic nie było przykrego dla Francji. Sądzą tam, że stosunki przyjacielskie z Watykanem będą utrzymane, i że objawią się one przez wyjazd posła Desprez do Rzymu, i że ogłoszenie allokucji we Francji nie napotka żadnej przeszkody ze strony rządu.

* * *

Turecka nota w sprawie greckiej, którą tyle razy modyfikować musiała Porta pod naciskiem mocarstw, została wreszcie doręczoną gabinetom i ogłoszona w dzienniku paryzkim *Temps*. W nocie tej konstatuje naprzód Assym basza szczęśliwe rozwiązanie sprawy czarnogórskiej i podkreśla sobie, że Europa będzie widziała w tym fakcie dowód, jak dalece Turcja chce wypełnić ciążące na niej zobowiązania traktatu berlińskiego. Co się zaś tyczy sprawy greckiej, to powołuje się Assym na notę z 3. października, w której **Turcja osiągnęła granicę możebnych ustępstw, i wzywa Europę, aby wpłynęła na rząd grecki i skłoniła go do przyjęcia tureckich propozycyj. Ale niestety, powiada nota, Grecja zamiast** powodować się uczuciem umiarkowania, zbroi się, **ściąga ochotników, zaciąga pożyczki na wojnę,** słowem tworzy na granicy państwa tureckiego stan taki, który Turcję niepokoić musi. Owoż Porta nie będzie pierwsza atakować Greków, ale w danym razie potrafi energicznie się obronić. W końcu nota wzywa jeszcze raz mocarstwa, aby zechciały mitygująco podziałać na Greków.

* * *

W Niemczech wprowadzają obecnie w wykonanie ustawę o powiększeniu armii. Uzasadniano ją w swoim czasie potrzebą wzmocnienia obrony zarówno zachodniej jak i wschodniej granicy. Obecnie jednak, gdy już ogłoszono dyslokację nowo utworzyć się mających pułków, pokazuje się, że wzmocnienie zaszło na granicy francuskiej w małym tylko stopniu jest zamierzone. Na tę okoliczność zwraca uwagę berliński korespondent jednego z pism wiedeńskich. Powiada on między innemi, że ponieważ nowo utworzony 16. batalion pionierów przeznaczony został do Metz, tóry batalion pionierów z Alzacji-Lotaryngii ustąpił do Rastadu. Ośm nowych baterji polowych w Alzacji mają jedynie na celu postawienie artylerji 15. korpusu na takiej samej stopie, na jakiej stoi artylerja wszystkich innych korpusów armii. Z piechoty jeden tylko batalion przeniesiony zostaje do Thionville. Wszystkie te rozporządzenia wskazują, że administracja wojskowa granicę od strony Francji uważa za dostatecznie zabezpieczoną. Połowa nowych pułków piechoty zajmie garnizony w środkowych prowincjach kraju, druga połowa stanie w prowincjach wschodnich. Oświadczywszy, że wzmocnienie granicy od strony Moskwy jest faktem znaczącym, korespondent dodaje: „Gombin, Instruć, Królewiec, Krotoszyn, Pleszew, Rawicz i Bytom otrzymają po jednym batalionie, Gliwice i Bydgoszcz po trzy bataliony piechoty. Nowy pułk artylerji pieszej stanie również na granicy wschodniej, gdyż przeznaczono go do Torunia. Nie wiele to jednak znaczy, gdyż nadmienione wojska liczą na stopie pokoju tylko 7.000 ludzi. Granica wschodnia rozciąga się od Gombina do Bytomia i dotyka czterech okręgów korpuśnych. Wzmocnienie załóg z tej strony wydawać się musi bardzo słabem, jeżeli się uwzględni wielkie masy wojska moskiewskiego, zgromadzonego po drugiej stronie granicy."

* * *

Praga d. 17. grudnia. „Prager Abendblatt" donosi: Uchwałę wydziału pragskiej milicji mieszczańskiej, wykluczającą komendanta jej, p. Steffeka, noszącego rangę podpułkownika, namiestnictwo unieważniło, z powodu, że dotyczące posiedzenie wydziału i uchwała ta są sprzeczne ze statutem i regulaminem milicji. (Posiedzenie to odbyło się bez właściwego przewodniczącego; p. Steffeka posądzają Czesi o odstępstwo i wykazali mu różne brudne sprawki; p. r.).

Zagrzeb d. 17. grudnia. Zeszłej nocy i dzisiaj we dnie były słabe, ale widoczne wstrząśnienia ziemi. P. Falk miał wobec tłumnego a dystyngowanego zebrania odczyt o swojej teorji trzęsień ziemi, który wielce przyczynił się do uśmierzenia umysłów. (P. Falk przepowiadał na te właśnie dnie nowe trzęsienia w Zagrzebiu, ale lekkie, co się też sprawdziło, a potem ustanie trzęsienia).

Rzym d. 17. grudnia. Myśl załatwienia sprawy greckiej zapomocą europejskiego sądu polubownego o tyle nabrała ostatniemi dniami życia, że teraz gabinety nad nią się zastanawiają. Anglia pozyskała dla tej myśli Francję, która też obecnie poruszała u gabinetów dyskusję nad możliwością i właściwością tego sądu polubownego.

Londyn 17. grudnia. Pogłoska, jakoby gabinet zastanawiał się nad zaprowadzeniem sądów doraźnych w Irlandji, nie ma żadnej zgoła podstawy. W Parsonstown (w Irlandji) zarządzono nocne patrole wojskowe; w Killarney odprawiono 300 robotników wiejskich w dobrach hrabiego Kenmore, z powodu, że fermerzy nie chcieli im dawać zwyczajnej zapłaty.

Wiedeń d. 18. grudnia. Posiedzenie Izby posłów. Minister skarbu przedkłada motywa do projektu ustawy przemysłowej. Budżet prowizoryczny przyjęto w trzeciem czytaniu; a ustawę o pokryciu potrzeb krainskiego funduszu indemnizacyjnego w drugiem i trzeciem czytaniu.

Następuje rozprawa nad ustawą o kolei Bośniackiej. Friedmann nie może zrozumieć, dlaczego nowa przestrzeń ma być budowaną inaczej (pod tor szeroki) niż dawniej, i oświadcza się przeciw ustawie. — Herbst oświadcza się za przystąpieniem do rozprawy szczegółowej w tej nadziei, że Izba uwzględni podniesione w komisji merytoryczne powody przeciw proponowanemu przez rząd ufundowaniu kolei i przeciw odrębnej administracji obu linij. Posiedzenie trwa dalej.

Moskwa d. 18. grudnia. Wczoraj zebrało się 300 do 400 słuchaczy medycyny na podwórzu wszechnicy, żądając od rektora wyjaśnienia co do nieporozumień między studentami a profesorami. Rektor nie pokazał się studentom i poszedł do jenerał-gubernatora. Studenci nie usłuchali wezwania policmajstra rozejścia się, zkąd przyszło do gwałtownych starć. Policja i żandarmerja otoczyły dziedziniec, aresztowały wszystkich studentów i przez całe miasto do aresztu poprowadziły.

Rzym d. 18. grudnia. „Ajencja Stefani" donosi: Dnia 15. bm. rozesłała Porta nowy okólnik, stwierdzający notę z dnia poprzedniego, i podnoszący różnicę między postępowaniem Grecji a spokojnem, niezamiernem postępowaniem Turcji. Porta tuszy, że mocarstwa uwzględnią ofiary, jakie Turcja sobie nakłada z uszanowania dla zapatrywań mocarstw, i będą umiały nakłonić Grecję do powściągnięcia się w pretensjach.

W teatrze hr. Skarbka

Dziś, w sobotę dnia 18. grudnia 1880.

RIGOLETTO

Opera w 3 aktach G. Verdi'ego, z prologiem p. t.:

PRZEKLEŃSTWO.

Kapelmistrz p. H. Jarecki.

Początek o godzinie 7. wieczór.

W niedzielę dnia 19. grudnia 1880.

O godzinie pół do 4tej po południu:

HRABIA RENÉ

Dramat w 5 aktach z niem. Fryderyka Halma, przekład Mieczysława Chrzanowskiego.

O godzinie 7mej wieczór

Występ trzeci pani WIRGINII DONATI, primadonny opery włoskiej.

AIDA

Opera w 4 aktach a 7miu obrazach J. Verdiego, **po cenach dramatu:**

Przyjechali dnia 18. grudnia 1880.

HOTEL ŻORŻA: K. Rakowska z Królestwa.

HOTEL EUROPEJSKI: A Karoli z Warszawy.

HOTEL LANGA: R. Wybranowski z Ujszkowic. L. Heller z Wiednia. K. Faltenberg z Warszawy. N. Stein z Wiednia. M. Kneip z Luxenburga.

HOTEL ANGIELSKI: A. Reindl z Wolicy. S. Skrzyszowski z Charzanowic. A. Soroczyński z Chliwczan.

HOTEL KRAKOWSKI: T. Cheneczek z Netrebki. St. Hołub z Jaworowa.

HOTEL WARSZAWSKI: J. Bobolewski z Glinian. K. Bogdanowicz z Kłodzienka. J. Łęczyński z Słowity. E. Welter z odola. V. Schmidt v. Kehlen ze Złoczowa. H. Bohusz z Jarosławia.

Pociągi kolejowe.

Podług zegaru lwowskiego.

ODCHODZĄ ZE LWOWA:

DO KRAKOWA: o godzinie 10 min. 50 przed północą pociąg pośpieszny; o godz. 4 min. 53 rano pociąg osobowy, o godz. 5 minut 9 po południu pociąg mieszany.

DO CZERNIOWIEC: o godz. 6 min. 57 rano, pociąg pośpieszny, o godz. 12 min. 10 rano, pociąg mieszany, o godz. 11 min. 10 w nocy mieszany.

DO PODWOŁOCZYSK: z głównego dworca: o godz. 6 rano, pociąg pospieszny; o godzinie 12 minut 30 po południu, pociąg mieszany; o godz. 10 min. 31 wieczór, pociąg mieszany.

DO STANISŁAWOWA: na Stryj: o godz. 6 min. 57 rano.

PRZYCHODZĄ DO LWOWA:

Z KRAKOWA: o godz. 5 min. 40 rano pociąg pospieszny, o godz. 9 min. 27 wieczór, pociąg osobowy o godz. 11 min. 50 przed południem mieszany.

Z PODWOŁOCZYSK: na główny dworzec: o godzinie 10 min. 10 wieczór, pociąg pospieszny, o godz. 10 min. 39 rano, pociąg mieszany, o godz. 4 min. 12 po połudn. pociąg mieszany.

Z PODWOŁOCZYSK: na dworzec w Podzamczu: o godz. 3 min. 15 rano pociąg mieszany.

Z CZERNIOWIEC: o godz. 5 min. 10 wieczór, pociąg pospieszny; o godz. 4 min. 5 rano, pociąg mieszany; o godz. 4 min. 52 po południu, pociąg mieszany.

ZE STANISŁAWOWA: na Stryj o godzinie 8 minut 44 wieczór.

Lwów, z dnia handlowej, 18. grudnia.

I. Akcje za sztukę. (bez kuponu bieżącego.)		
Kolej galic. Karola Ludwika	281	283
„ Lwowsko-Czernow.-Jass.	170 50	173 50
Banku hypot. galic. po 100 zł.	296 50	300
„ kredyt. galic. po 200 złr.	250	255 —
II. Listy zastawne za 100 złr. (bez kuponu bieżącego.)		
Tow. kred galic. 5 prct. w. a.	97 90	98 90
„ „ „ 4 „	91 70	92 70
„ „ „ 5 „ okres.	97 90	98 90
Banku hypot. galic. 7 prct.	102 —	103 -
Listy hipoteczne 5% wylosowalne z 10% premią	97 75	98 75
Galic. Zakł. kred. włośc. 6 prct.	101 50	103 —
III. Listy dłużne za 100 złr.		
Ogólnego rolnicz. kred. Zakładu dla Galicji i Bukowiny 6 prct.	92	94 -
IV. Obligi za 100 złr.		
Indemnizacyjne galicyjskie	98 40	99 40
Obligacje komun. Zakł. kr. wł. 6%	101	102 —
Pożyczka kraj. z r. 1873 po 6 pr.	100 50	102 —
Losy miasta Krakowa	20 —	22 —
„ „ Stanisławowa	24 —	26 —
V. Monety.		
Dukat holenderski	5 54	5 64
„ cesarski	5 56	5 65
Napoleondor	9 33	9 43
Półimperjał rosyjski	9 65	9 75
Rubel rosyjski srebrny	1 57	1 71
„ „ papierowy	1 19½	1 21½
100 marek niemieckich	57 80	58 60
Srebro	99 50	100 50
Kupony w srebrze	99 25	100 25

KURS GIEŁDY WIEDEŃSKIEJ.

Wiedeń 17. Grudnia 1880.

godzina 2 minut 28 popołudniu.

Losy kredytowe	183.50	Węgier. kred. ak.	265 25
Anglo-austr.	131 75	Unionsbank	114.75
Kolej Kar. Lud.	81 75	Nordbahn	248 75
Kolej Połud	97 50	Kolej Alföld.	159 —
Kolej Elżbiety	203.25	Kolej Lw.-czer.	171.75
Węg. Nordostb.	147 50	Wied. Comunal.	117 60
Węg. obl. p. w zł.	85 50	Galic. indemniz.	98.60
Węg. kolej zach.	153 —	Kolej siedmiog.	167 75
Renta węg. 6%	110 65	Losy tureckie	19.—
Bankverein	141 25	Ros. rubel pap	1.21 —
Losy węgier.	108.—	Marki niemieckie	—.—

Usposobienie: silne.

Wiedeń, d. 18. grudnia.

godzina 10 minut 40 przed południem:

Akcje kredytowe	288.50	Anglo-austrjac.	132.25
Kolei Kar. Lud.	281 25	Kolej Połudn.	97 25
Unionsbank	114 80	Napoleondor	9 36
Rosyj. banknoty	1 21	Usposobienie: silne.	

Berlin, d. 16. grudnia.

godzina 5 minut 45 po południu:

Rosyjs. bank.	207.75	Akcje kredyt.	499 —
Lombardy	16?.	Galicyjskie	121, —
Kolei Rumuń.	54 50	Austr. bankn.	171 95

Kasa galic. Towarzystwa kredytowego

	Kupuje	Sprzedaje
5% Listy zastawne oprócz kuponów 100 złr. po	97 75	98 50
4% Listy zastawne oprócz kuponów 100 złr. po	91 25	92 —

Lwów, dnia 18. grudnia 1880.

Już wyszedł z druku i jest do nabycia we wszystkich księgarniach

Kalendarz „Wieńca i Pszczółki"

na rok 1881

Kalendarz ten starannie opracowany i wynoszący 17. arkuszy druku zawiera sześć działów a mianowicie: I. Część świąteczna. II. Część praktyczna. III. Pozdrowienie z Nowym Rokiem. IV. Część rolnicza. V. Część historyczna. VI. Część powieściowa.

Cena egzempl. 50 ct. Przy odbiorze tuzinami stosowny opust.

Główny skład w redakcji „Wieńca" we Lwowie ul. Akademicka Nr. 8.

„Wieniec" i „Pszczółka" wychodzące już rok VII i liczące obecnie 1800 stałych prenumeratorów kosztują całorocznie 3 zł. Prenumeratorowie całoroczni płacący z góry otrzymają kalendarz gratis.

4069 1—8

Polarunki na Boże Narodzenie dla dzieci. 3497 1—8

Przepyszne książki z obrazkami także bajki, są do nabycia we wielkim wyborze i po najtańszych cenach z nakładu K. Feitzingera w Cieszynie. Cenniki bezpłatnie i franco.

Sprzedawcom rabat — także od kalendarzy tego samego nakładu.

C. k. uprzyw. **Lampy naftowe** w formie świec zastępujące zupełnie drogie świece stearynowe. Oświetlenie czyste. Cena jednej 30 ct. Mniej jak 12 godzin 1 ct. Przy odbiorze na tuziny większy rabat. **M. Hasenöhrl**, we Wiedniu, Maximilianstrasse 8 w podwórzu na prawo.

Coś najnowszego dla domu.

Zarobek uboczny

dla wszystkich stanów,

przy małych trudach, bez jakichkolwiek wydatków. Zapytania pod „Nebenverdienst". „An die Redaktion" **Der Kapitalist**, Wien, Kohlmarkt, 6.

3.46 1—8

W Instytucie naukowym

ul. Piekarska Nr. 21.

rozpoczyna się nowy kurs z dniem 1. września.

Instytut przygotowuje do egzaminów wstępnych do szkół kadeckich i do wszystkich c. k. Zakładów i akademij wojskowych, tudzież na jednorocznych ochotników. W pensyonacie Zakładu ma młodzież najtroskliwszą-ojcowską opiekę; przy Zakładzie jest ogród i gimnastyka. Instytut utrzymuje także szkołę szermierki pod kierownictwem znanego Dyrektora koncesyowanego Zakładu szermierki Alfreda Assinga. Gdy zwykle, a szczególnie w r. bieżącym wielka ilość kompetentów do szkoły kadeckiej odpadła z powodu wątłej i mało rozwiniętej budowy ciała, zaleca się szczególnie pensyonat Zakładu, który nie szczędzi środków by młodzież fizycznie rozwijała się należycie.

Pensyonat przyjmuje także uczniów szkół średnich publicznych na wikt, mieszkanie i domowe korrepetycye i zarazem kwalifikuje ich na przyszłych jednorocznych ochotników.

Koestlich

3769 16—24 dyrektor zakładu.

T. Okornicki.

Magazyn

porcelany i szkła

we Lwowie, Rynek, l. 38,

wszelkie zamówienia z prowincji nskutecznia pocztą i koleją z gwarancją za szkodę podczas transportu po **cenach najniższych.** 2—40 9

C. k. oficerowie, kadeci i jednorocz. ochotnicy wszelkiej broni nabyć mogą

Płaszcze na deszcz

z sukna uniformowego, podwójnej materji z wkładką z gumi (c. k. wył. przyw.)

GUMMI

Ściśle podług przepisów umundurowania. Nie do odróżnienia od zwyczajnego płaszcza sukiennego. Podwójny cel. Kilkoletnia trwałość. Z jednego patent. sukiennego płaszcza szeregowca jeden płaszcz oficerski. 8526 2—?

Paget et Co., *Armee-Lieferanten*, erste k. k. pr. Fabrik wasserdichter Stoffe we Wiedniu, I. Riemergasse 13.

Ceny staników po 8, 10, 12, 14 do 16 zł. a. w. 8756 3—?

Centure po 6, 8, 10 do 12 zł.

Przy zamówieniach listowych uprasza się o przysłanie miary w centymetrach: 1. objętość piersi i grzbieta podramionami wzięcia 2 objętości kibici, 3ci objętości bioder 4ta długości od miejsca podramionami do kibici. Miarę należy brać od sukni.

Znane źródło WIN!

Węgierskie naturalne odleżałe z prywatnych piwnic zakupione. Szampańskie, francuskie, hiszpańskie marek pierwszorzędnych.

Skład główny bezpośrednio powierzony **Benedyktynki** z Fecamp, i **Ilkierów** Wynand Focking z Amsterdamu.

Francuskie: Ananas Cacao a la Vanille w całych i pół butelkach i w rozmaitych smakach.

Szwajcarskie: Absynthe i Kirschwasser.

PRAWDZIWE MARASCHINO di Zara, w całych i pół butelkach.

Likier Martinique i wódka amerykańska Whisky.

W doborowych gatunkach z powodu znacznych zapasów sprowadzonych przed podniesieniem cła, sprzedaję po zniżonych cenach.

Główny skład wódek krajowych, hrabiego **K. Drohojowskiego w Bolanowicach.**

Skład najprzedniejszych herbat braci Popow z Warszawy, C. Traus z Wiednia. — Jakoteż własne pakowanie herbat chińskich najwyborniejszych melangeów w pół i ćwierć funtach.

Uwagi godna **Herbata czarna** z kwiatem.

Biszkoty angielskie wprost z Londynu Huntley & Palmers.

Czekolady: Francuska Massona; Szwajcarska Souchard i — wiedeńska.

Frukta: francuskie gładko kandyzowane z Nicei w oryginalnych skrzynkach, jako też i częściowo sprzedaż na wagę. W pudełkach eleganckich po pół i ćwierć kilgr. Tyrolskie w kompotach w całych i pół słojach, i częściowo, sprzedaż na wagę. Marmolada w całych i pół słojach i częściowo sprzedaż na wagę.

Pasztety strasburskie w terenkach i puszkach blaszanych.

Wybór wszelkich **ryb marynowanych** wędzonych i w konserwach.

Raki morskie, szparagi, w całych i pół puszkach w konserwie.

Miód w plastrach i patokę.

4048 1—?

W świeżo zaopatrzone zapasy po najtańszych cenach: **poleca**

F. W. Królikowski we Lwowie.

Łaskawe zamówienia zamiejscowe wykonują się jak najspieszniej i najakuratniej. Rozsyłam towary kupione za gotówkę, najmniej 50 zł. wynoszące na koszt własny do każdej stacji kolei galicyjskiej.

HANDEL

Pawła Gorskiego

dawniej „N. A. Boziewicza",

we Lwowie, przy **placu Marjackim, l. 8,** w kamienicy ks. Ponińskiego

poleca: cukier, kawę, likiery, rozolisy, herbatę, migdały, rum, rodzynki, biszkokty angielskie. Wszelkie bakalia na podarunki [Gwiazdkę], daktyle, figi, orzechy, cukry, pierniki, powidła i miód. — Codzień świeże drożdże.

Począwszy od 20. grudnia sprzedaję przez cały tydzień

ŻYWE RYBY

najtaniej. Codzień świeży transport!

WINA węgierskie, austrjackie białe i czerwone, i wszelkie inne gatunki.

Cała butelka **Zieleniaku węgierskiego, Erlauer, Offner.** Wszelkie inne gatunki francuskich, hiszpańskich, oraz **STARYCH WIN,** po cenach jak najtańszych.

Butelka piwa wystałego 10 ct.

W osobno urządzonym pokoju do śniadań dostarcza smaczne i świeże przekąski, marynaty, wędliny, sery i t. p.

Licząc na dotychczasowe doświadczone względy ze strony Szanownej Publiczności, poleca się i nadal takowym z szacunkiem

PAWEŁ GORSKI.

Z pierwszorzędnych źródeł. — Największy wybór.

1880 — 2671 1—? — Zupełnie świeży transport HERBATY Chińsko-rosyjskiej Fryderyka Schubutha i Syna. ... Okruchy herbaty ... Ośmiolotowe ... butelka cała zł. ... pół ... ćwierć ... Cenniki rozsyła ... Zamówienia z prowincji poczta wysyła ... Opakowanie nic się nie liczy! — 1880

W OSŁABIENIACH MĘZKICH

pochodzących ze zbytków i nadużyć młodości lekarze zalecają

KROPLE ODRADZAJĄCE

dra Samuela Thompson

Każdy flakon, który nie będzie opatrzony podpisem pana GELIN aptekarza, powinen być uważany za fałszerstwo i podrobienie.

W Paryżu Rue St Lazare 11. We Lwowie w apt. P. Mikolascha, K. Krzyżanowskiego i u p. Z. Ruckera. Krakowie w apt. pp. Trauczyńskiego i Redyka w Czerniowcach u p. Golichowskiego. 8408 6—?

R. DITMARA bezpieczny petrolej.

C. k. uprzywilejowany

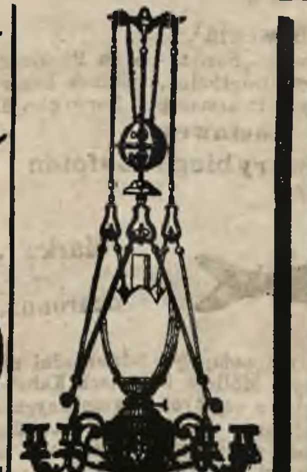
skład fabryczny

LAMP

R. DITMAR

plac Marjacki, hotel Europejski.

Największy skład artykułów oświecenia, uznanej konstrukcji i po znacznie zmniejszonych cenach.

Podwójnie rafinowana **NAFTA** salonowa i gospodarcza.

I. Wystawa bydła opasowego

odbędzie się we ***Wiedniu***

dnia 8., 9. i 10. kwietnia 1881

w nowo wybudowanych halach wiedeńskiego targu bydła rzeźnego w St. Marx.

Do rozdziału przypadną nagrody w pieniądzach, medalach, nagrodach honorowych w ogólnej sumie około 10.000 zł. Programów i deklaracji otrzymać można we wszystkich towarzystwach gospodarskich, jakoteż u podpisanego komitetu.

Termin ostateczny do zgłoszenia **1. marca 1881.**

Komitet dla I. wystawy bydła opasowego we Wiedniu, I. Herrengasse 13.

L. Zuculin w Trjeście

Handel wywozowy **kawy** i **owoców południowych,** wysyła franco z octe iem, frachtem i opłatą kowaniem za pobraniem, poczynając od 5 kilo, a to:

Kawę Ceylon perło.	kilo zł.	1.80	Orzechy laskowe syc.	kilo zł.	—.46
„ „ ndr. wyk.	„ „	1.60	Migdały pugliesskie sł.	„ „	1.80
„ Santos	„ „	1.40	Marony rzymskie wyb.	„ „	—.80
„ Rio	„ „	1.30	R dzynki sult. b. pest.	„ „	—.58
„ Malabar natiw	„ „	1.40	Węgorz mar. Marca B.	„ „	—.90
„ Mocca wyśm. wyb.	„ „	1.72	„ „ sr. sztuki	„ „	1.30
„ Jawa Malang	„ „	1.42	Cytryny mesyń. wyb. sztuk.	„ „	—.05
Kawior	„ „	6.	Pomarańcze	„ „	—.07
Daktyle najw. aleks. z 1880	„ „	—.90	Śledzie Jarmouth wędzone		
Figi w kartonach	„ „	—.78	z r. 1880 sztuka	„ „	—.06

Zaskawe zlecenia będą rajstaranniej wykonane i odwrotną pocztą wysłane.

Cenniki wszystkich innych tutaj niewymienionych artykułów, tudzież oznaczenie kosztu przy odbiorze towarów we większych ilościach, wysyłam na żądanie natychmiast. 4109 1—8

Na Święta świeżo otrzymany transport **Dywanów angielskich, Bielizny stołowej, Firanek, Bielizny męzkiej, Chusteczek do nosa** poleca **Magazyn J. Drexlera & Synów** przy placu Kapitulnym Nr. 2. we Lwowie.

Zabezpieczenie na życie

jako to: na kapitały płatne natychmiast po śmierci,

„ kapitały płatne po dójściu do pewnego z góry oznaczonego wieku,

„ kapitały posagowe dla córek i synów,

w ogóle ubezpieczenia we wszelkich kombinacjach i we wszelkiej żądanej wysokości, załatwia i objaśnień udziela każdodziennie w biurze przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Jeneralna Reprezentacja

Towarzystwa ubezpieczeń na życie i renty

w Wiedniu

„Kotwica" (Anker.)

3851 1—1 **August Schellenberg.**

Cukierki piersiowe

z języczków

Spitzwegerich plantago lanceolata

używają się do leczenia cierpień płucowych i piersiowych, kaszlu, kokluszu, chrypki i zaflegmienia opłucnej. Nieoszacowana roślina, którą natura dla dobra ludzkości wydaje, zawiera w sobie po dziś dzień tajemnicę niedocieczoną, usuwa zapalenie błon śluzowych w krtani i przewodzie oddechowym działając szybko łagodząco, a tem samem przyczyniając się do szybkiego wyzdrowienia cierpiących organów. Ponieważ za należycie przyrządzoną mieszaninę w naszych wyrobach ręczymy, upraszamy szczególnie uważać na naszą urzędownie zarejestrowaną markę ochronną i podpis na kartonach, gdyż tylko w tym wypadku są prawdziwe. Cena kartonu 30 ct.

Wysyłka na prowincje za zaliczeniem.

Wiktor Schmidt & Söhne

k. k. l. Bonbons-Chocoladen-Senf. u. Feigenkaffeefabrikanten.

Fabrik und Niederlage: WIEDEŃ, **IV. Alleegasse 48.** w pobliskości dworca kolei południowej.

Składy: I. Rauhensteingasse 5. I. Kärntnerring 11, obok Grand Hotel, VI. Mariahilferstrasse 71.

Składy we wszystkich aptekach wiedeńskich i aptekach znaczniejszych w prowincjach austr.-węg. monarchii. 8589 1—20

L. 17907.

Wydzierżawienie

miejskiego folwarku Biłohorszczy.

Celem wydzierżawienia miejskiego folwarku Biłohorszczy odbędzie się publiczna licytacja za pomocą pisemnych ofert **na dniu 30. grudnia 1880 o godzinie 11tej przed południem** w departamencie I. Magistratu.

Folwark ten położony o pół mili od miasta Lwowa wydzierżawia się **na lat dwanaście** po sobie następujących, a to od dnia zawartej umowy dzierżawnej aż włącznie do dnia 23. czerwca 1892 roku.

Cenę wywołania ustanawia się czynszu rocznego na pierwsze sześć lat po **1850** złr. a. w., na drugie sześciolecie po **2000** złr. a. w.

Oferty mają być opieczętowane, w wadjum wynoszące 10 prc. ofiarowanego czynszu dzierżawnego, a co najmniej ceny wywołania zaopatrzone i przed niem poprzód odbyć się mającej licytacji w departamencie I. Magistratu złożone, wszelkie zaś stanowczo i cyfrowo nieokreślone i ewentualne oferty nie będą przyjęte.

Warunki licytacyjne a względnie kontraktu zawrzeć się mającego, mogą być przez interesowanych w departamencie I Magistratu podczas godzin urzędowych przed południem przejrzane.

Magistrat król. stoł. miasta we Lwowie, dnia 5. grudnia 1880. 4118 1—8

Hurtowny handel win

Karola Wernera

we Lwowie przy ul. Sobieskiego l. 3.

poleca

na Święta

WINA

węgierskie, austrjackie, francuskie, reńskie, mozelskie, malagę, maderę, koniak

Porter i Rosolisy. 4078 5—?

Ceny najtańsze tak na miarę jak i w butelkach.

Preservatifs J. N. Schmeidler, Gummifabrik.

wyjątkowe w innie prawdziwe, tuzin 1 do 6 złr. wysyła pod dyskrecją franco listownie za nakazem nadesłaniem należytości lub za zaliczeniem. 2775 3—50

J. N. Schmeidler Gummifabrik we Wiedniu, VII, Siiftgasse 19.

KAROL KUHN & Co. we WIEDNIU, *Skład Stephansplatz Nr. 6. w Zwettlhof,* mają zaszczyt polecić swoje wyroby, a to:

PIÓRA STALOWE i TRZONKA do piór, w znanej **dokładnej, najtrolliwszej, wyborowej jakości i najobfitszym** wyborze, mianowicie **dla urzędów, kancelaryjne, kantorowe, kaligraficzne, szkolne, do pisma ozdobnego i rysunkowego** a szczególnie **pióra ochronne** tak co do trzonka jakotéż elastyczności. Zwraca się uwagę ... z jako ... celu ochronienia P. T. Publiczności od tak często naśladowanego towaru ... piór stalowych wewnątrz i zewnątrz na etykiecie opatrzone jest oznaczona zarejestrowana marką ochronną i podpisem firmy, i że gdzie takowych nie ma, wyrób nie jest naszym. 3471 1—4

Wielki skład wszelkiego rodzaju **ołówków i ópastylek, rady rek, krejdów, laku i innych przyborów pisarskich.**

Ilustrowane cenniki na rok 1881,

najnowszych i poprawnych maszyn do szycia Singera ręczne i nożne, poprawne, patentowane (z wyłączeniem koła przy zawijaniu nici) **Wilsona, Howe, Cylindrowe, Saxonia, Beaunia, Princess, Express.** Czynna gwarancja 5 lat. Raty tygodniowe 1 zł. **Zamiany i specjalna naprawa. Cześćenka, części składowe, igły i oliwę**

poleca 4022 2—?

Józef Iwanicki

mechanik

w hotelu Żorża. we Lwowie.

Maszyny Singera z fabryki w Glasgowie w Anglji, które tak szumnie sprzedawane są za oryginalne amerykańskie, przyjmuję do przerobienia na Singera poprawne za opłatą 15 zł.

NADZIEJA wyleczenia suchot.

Straszne są widoki cierpiącego na suchoty, wskazujące rychłą śmierć.

Hoffa leczące

środki pożywne w ręku lekarzy obudziły nadzieję życia.

(Słowa wyrzeczone przez uzdrowionego.)

Publiczne uznanie o cudownem leczeniu cierpień w szyi, kaszlu, żołądka i płuc.

Do c. k. nadwornego dostawcy prawie wszystkich książąt udzielnych w Europie, pana Jana Hoffa, c. k. radcy, posiadacza złotego krzyża zasługi z koroną kawalera wysokich pruskich i niemieckich orderów, **we Wiedniu Bräunerstrasse N. 8.**

Urzędowe sprawozdanie lecznicze.

Jana Hoffa piwo zdrowia z ekstraktu słodowego, jakoteż Hoffa czekolada słodowa, których używano w szpitalu garnizonowym, ukazały się jako dobre środki pomocnicze w procesie leczniczym szczególnie Hoffa ekstrakt słodowy u chorych na chroniczne cierpienia płuc był nader pożądanym, niemniej czekolada zdrowia ze słodu u rekonwalescentów na osłabione trawienie działała zadziwiająco i pożywnie.

Wiedeń, 13. grudnia 1878.

Widziano: Dr. Loeff, starszy lekarz sztabowy. Dr. Porias, lekarz sztabowy.

Hoffa piwo zdrowia **z ekstraktu słodowego,**

55kroć odszczególnione przez cesarzów, królów, książąt i księżniczki.

Czekolada słodowa i cukierki słodowe.

Sprawozdanie lecznicze.

Magdeburg 1880.

Wielmożny Panie!

Pańska piękna posyłka, zawierająca po 50 flaszek Jana Hoffa koncentrowanego ekstraktu i piwa zdrowia, 5 kilo czekolady słodowej i 10 woreczków cukierków słodowych było istotnie przyjemną niespodzianką i dała nowy dowód rzetelności i prawdzie. „Kiedy potrzeb największa, pomoc Boska najbliższa". Moja żona zażywa przysłane środki ściśle podług przepisu jak lekarstwo. Skuteczność jest nadspodziewaną, i muszę otwarcie wyznać, że przesąd, jaki przedtem miałem o wszystkich w ogłoszeniach zachwalanych ekstraktach i t. p. zupełnie zniknął. Przeciwnie twierdzę teraz, że kto przy trzeźwem, normalnem i regularnem życiu, używa ekstraktu słodowego Jana Hoffa, łatwo dożyć może do stu lat. Idąc za popędem serca, pozwolę sobie w imieniu mojej żony wynurzyć panu najszczersze podziękowanie i oznajmić, że uważa pana jako anioła przysłanego przez Boga. Nie używam wiele słów, szczególnie uczuć, w które niemiecka mowa nie obfituje. Niech pan Bóg nagrodzi! Mam bowiem nadzieję, że po wypiciu nadesłanych środków, żona moja wyzdrowieje zupełnie. Jeżeli mogę się czemś panu odwzajemnić, tedy proszę żądać.

Upraszam o przysłanie mi 50 flaszek piwa słodowego, 5 kilo czekolady i 10 woreczków cukierków słodowych.

Z poważaniem

J. P. KUJAWA,

urzędnik magdeburskiego towarzystwa ubezpieczeń od ognia.

PRZESTROGA: Należy żądać tylko prawdziwych Jana Hoffa preparatów słodowych, opatrzonych w c. k. sądzie handlowym dla Austro-Węgier zaprotokołowaną marką ochronną (portret wynalazcy). Nieprawdziwe wyroby nie zawierają w sobie pierwiastków ziół leczących i mogą według zdania lekarzy być szkodliwemi. (Prawdziwe Jana Hoffa piersiowe cukierki słodowe są opakowane w niebieski papier. Niżej wartości 2 złr. nie wysyła się.

Główny skład we *Lwowie*: u Zyg. Ruckera, J. Beisora apt.; Karola Bałłabana, H. Blumenfelda, W. Marszałkiewicza, Jana Kleina; dalej w *Bochni*: J. Michnik; *Brody*: Grünspann, Witosławski, Liszka, Kirlak apt.; *Czerniowce*: W. Golichowski, Ign. Schnireh, Bracia Tabakar, A. Bayer; *Jarosław*: Saul Ellenberg, W. Rohm apt.; *Kimpolung*: Kosiński i Turczański; *Kraków*: J. Trauczyński, Jan Janiga, E. Radler, A. Siedlecki, Redyk, Wiśniewski, E. Stockmar, W. Fenz na Kazimierzu, apt. p. „złotym orłem". *Kołomyja*: J. Rożański i sp.; *Nowy Sącz*: R. Jakubowski, W. Filipek apt.; *Przemyśl*: M. Kozłowski, M. Krug, L. Nahlik apt.; *Podhajce*: St. Karzykiewicz apt.; *Rzeszów*: Schaitter & Cm., G. Neugebauer, Jaśkiewicz, S. Blumenfeld; *Drohobycz*: L. Dobrzyniecki apt., T. Jabłoński; *Stryj*: D. J. Nussenblatt & Cmp.; *Stanisławów*: J. Macura apt., W. Waldeck; *Sambor*: K. Maresch apt., Antoni Kromer, J. Aleksiewicz; *Suczawa*: obie apteki; *Tarnopol*: F. Jamrugiewicz, L. Fleischmann apt.; *Tarnów*: W. Müldner i sp.; *Zaleszczyki*: H. Sternlieb.

Najnowsze!

Laterna magica i aparaty mglistych obrazów od 70 ct. do 25 zł.
Lornetki teatralne, binokle wojskowe (perspektywy polowe) od 2 zł. 50 ct. do 150 zł.
Okulary, ćwikery, lornetki w najrozmaitszych fasonach z dowolnemi szkiełkami od 70 ct. do 25 zł.
Dalowidy, mikroskopy, lupy, reisceigi, berlinki (Berliner Reissfedern) **sztaby miernicze, kompasy, stoły** miernicze, **instrumenta niwelacyjne, kątomierze, kasetki stereoskopowe** z obrazkami, **barometry** napełnione żywem srebrem i metalowe, **termometry** do użytku domowego, dla lekarzy, chemików, gorzelń i browarów;
manometry, do kotłów parowych, szklanne **rury** do mierzenia stanu wody, **alkoholometry, sacharometry, wagi** do mierzenia wódki, **probierze** do kartofli, **wagi** do nafty.

Sztuczne oczy dla ludzi i zwierząt.

Telefonowe odgromy, telegrafy pokojowe i domowe dostarczam a na prowincję do urządzenia takowych wysyłam montera lub udzielam przepisy do urządzenia sobie samemu takowych.

Wszystko po najtańszych cenach fabrycznych i z poręczeniem za towary najlepszej jakości.
Reparacje uskuteczniam w najkrótszym czasie.
Zamówienia załatwiam za zaliczeniem.
Coby się nie podobało będzie wymienione.

Maurycy Boscowitz,
optyk we Lwowie, plac Marjacki l. 6.

Papier listowy.

Kasetka z 50 biał. kartkami moc. papieru i koper. z kol. monogr.	zł.	1.25.
„ 50 kolor. „ „ „ „ „ „	„	1.75.
„ 50 prawdz. ang. „ „ „ „ „	„	2.50.
„ 50 biał. „ „ „ „ z pojed. liter.	„	1. .

Coś najnowszego!

Papier listowy ze staroniemieckim haftem lnianym	karton zł.	1.50.
„ „ Heinzelmännchen	„ „	2.50.
„ „ z odpowiedniemi słowami	„ „	1.50.

Prócz tego wielki wybór papieru listowego i kartek korespondencyjnych ozdobionych kwiatami, fiołkami, jaskółkami, głowami rodzajowemi, nutami muzycznemi, sylwetkami, myśliwymi, godłami strzeleckiemi i turystów i t. p. Karton od 1 złr. 50 ct. i wyżej.

Karty wizytowe.

a la minute od zł. —.60 za 100 i wyżej
pysznie litografowane „ 1.20 „ „ „
Karty wizytowe dla dzieci z dowolnemi imionami karton 20 ct.

Umbry do lamp.

Nader praktyczne, przydające się do każdej lampy, bardzo efektowne po ct. 60, 80, i zł. 1. 1.20, 1.50 i 1.80 za sztukę.

Kalendarz-Block na rok 1881.

Pięknie ozdobiony po zł. —.50.
Z eleganckiemi obrazkami „ „ 1.20
Prócz tych wszystkie inne istniejące kalendarze dla biur, kantorów i domu po cenach oryginalnych.

Wielki skład dekoracyj do ubrania drzewka.

kopert listowych, papieru do pisania i wszystkich w ten zawód wchodzących artykułów.

Edward Boschan, Papierhandlung
we Wiednia, Bauernmarkt, *Jasomirgottgasse 6.*
Za rzetelne i staranne wykonanie gwarantuje się.

Przy zamówieniu za najmniej 8 złr. dodaje się nader elegancki portmonetkowy kalendarz bronzowy *gratis*. 3583 2—8

VERITABLE BÉNÉDICTINE

PRAWDZIWY LIKIER BENEDICTINE
OPACTWA FECAMP we FRANCJI
wytwornego smaku, wzmacniający, pomagający trawieniu i obudzający apetyt. 1019 5-24

JEDEN z NAJLEPSZYCH LIKIERÓW

Wymagać aby etykieta kwadratowa znajdowała się na spodzie butelki z własnoręcznym podpisem głównie dyrygującego *A. Legrand aîné*

Skład główny w Fecamp we Francji. Agencja główna w Paryżu Boulevard Hausmann 76. „Prawdziwy likier Benedictine znajduje się w składach następujących domów, które podpisały zobowiązania, że sprzedawać nie będą fałszerstw i naśladownictw wybornego prawdziwego likieru Benedectine." Dostać można we LWOWIE w handlu win p F. W. Królikowskiego.

VÉRITABLE LIQUEUR BÉNÉDICTINE
Brevetée en France et à l'Etranger.
A. Legrand aîné

Nie ma czasu do stracenia! Szczęśliwe zdarzenie!

Podczas mojej niedawno odbytej podróży do Paryża udało mi się **szczęśliwym przypadkiem** od pewnej Lyońskiej upadłej fabryki wyrobów jedwabnych, nabyć w drodze konkursowej

4500 sztuk
prawdz. jedwabnych kołder

z których każda pojedyncza kosztowała dawniej 40 franków czyli 20 złr.
Wysyłam każdemu, kto sobie życzy, jak długo zapas wystarczy, za bagatelę, tylko

za 14. zł. parę tj. 2 sztuki

Te kołdry jedwabne w najpyszniejszych kolorach, czerwonych, niebieskich, gładkie lub w paski, zupełnie długie i szerokie, nawet na najdłuższe łóżko wystarczające. Zwracam tedy uwagę we własnym każdego interesie do korzystania z tej sposobności, nabycia coś porządnego, albowiem najlichszy koc więcej kosztuje. Te sławne czysto jedwabne kołdry można używać w podróży bardzo wygodnie.

Listy i telegramy
A. Hecht, Wiedeń, Stadt, Graben Nr. 26.
Wysyłka spiesznie za nadesłaniem gotówki lub zaliczeniem. 544 1—6

Kantor wymiany

c. k. uprz. gal.

akcyjnego Banku Hipotecznego

kupuje i sprzedaje

wszystkie efekta i monety

pod warunkami najprzystępniejszemi.

6% LISTY hipoteczne

jakoteż

5% premiowane Listy hipoteczne

które według prawa z d. 1. lipca 1868 (Dz. p. P. XXXVIII. N. 93,) i najw. post. z dnia 17. grudnia 1871, mogą być użyte do lokowania kapitałów funduszowych, pupilarnych, kaucyj małżeńskich wojskowych, na kaucje służbowe i wadja—są w tymże kantorze do nabycia.

Wszystkie polecenia z prowincji wykonują się bezzwłocznie po kursie dziennym, bez doliczenia prowizji. 3723 3—?

PRACOWNIA
Sukień damskich
oraz
nauka kroju
Marji Riedlównej
Lwów, ul. Halicka 40, II. piętro.
3820 6—4

MATERJE JEDWABNE,

PŁÓTNA, PERKALE, BIELIZNA STOŁOWA,
Bielizna damska, Pończochy,
Sznurówki francuskie
W MAGAZYNIE
ROMANA WOJCZYŃSKIEGO
i L. KISIELEWSKIEGO,
we Lwowie plac Marjacki liczba 10.

JÓZEF PADEWSKI we Lwowie

POLECA TANIO W NAJLEPSZYCH GATUNKACH

CUKIER	HERBATĘ	KAWIOR	ŚWIECE
KAWĘ	RUM	SERY	MYDŁO
MIGDAŁY	WINA	SALAMI	RYŻ
RODZYNKI	PORTER angielski	SARDYNKI	KRUPKI
DAKTYLE	ROSOLISY	ŁOSOSIA	SAGO
FIGI	LIKIERY	TUŃCZYKA	GRZYBY
ORZECHY	BISZKOKTY	RAKI	FARBKĘ
CZEKOLADĘ	BAKALIE	TRUFLE	KARTY
POMARAŃCZE	i	SZAMPIONY	OLIWĘ
CYTRYNY	PIERNIKI	MUSZTARDĘ	OCET
POWIDŁA		i	KAPARY
i ŚLIWKI		ŚLEDZIE	MOSKALE

ZLECENIA Z PROWINCJI ZAŁATWIA AKURATNIE ODWROTNĄ POCZTĄ.

Pränumerations-Einladung.

Wiener Allgemeine Zeitung

grosse politische Zeitung

erscheint täglich dreimal.

Ihre volle Aufmerksamkeit wird die **Wiener Allgemeine Zeitung** nach wie vor dem „Sechsuhr-Abendblatte zuwenden, um dasselbe so vollständig als möglich zu gestalten, und darin alle nur erreichbaren Nachrichten bis zum Abgang der Abendzüge aufzunehmen. Die Verhandlungen des Reichsrathes nehmen gegenwärtig den vornehmsten Platz in dieser Ausgabe ein, dieselbe enthält auch den vollständigen Abdruck des ämtlichen Coursblattes.

Im **Mittagblatte** erscheint:
„**GUIDO**" nach Aufzeichnungen Tore Bock's nach dem Schwedischen
Neueintretende Abonenten, die bis dahin erschienenen Fortsetzungen **gratis** nachgeliefert.

Demnächst werden wir publiciren:
Die Familie HARTENBERG.
Roman von EMIL MARIOT.

Im **Sechsuhr-Abendblatt** erscheint eine autorisirte Uebersetzung des Sensations-Romanes:
Der Schwur der rothen Männer
von Vicomte Ponson du Terrail.

Abonnements-Preis:

für die Kronländer und Ungarn mit einmaliger Versendung	vierteljährlich	fl.	7.—
„ „ „ „ „	monatlich	„	2.35
„ „ „ zweimaliger „	vierteljährlich	„	8.—
„ „ „ „ „	monatlich	„	2.70
„ „ „ dreimaliger „	vierteljährlich	„	9.—
„ „ „ „ „	monatlich	„	3.—

Die Administration
der Wiener Allgemeinen Zeitung.

Już **8. stycznia 1881** odbędzie się ciągnienie
1000 wygranych bogato wyposażonych

losów po 50 ct. stowarzyszenia alepjskiego stosownych na podarunki na Gwiazdkę

Wszystkie przedmioty wygranych są wyrobem szkół zawodowych, podległych c. k. ministerstwu dla handlu. Wartościowe roboty z szychu złotego i srebrnego, broń, koronki, mozaika w stali, drzewie i kamieniu itp.

4 główne wygrane

1. Główna wygrana: **Drogocenne urządzenie pokojowe** (według planu p. profesora Storck.) kredens, stół, 6 krzesełek, rzeźbione w drzewie orzechowem, ozdobione bogato ornamentyką i figurami niemieckiej Renaisance, 8 stóp wysoki zegar miastowy, pająk z kutego żelaza, prócz tych wiele innych przedmiotów na posagi.

Losy po 50 ct. wysyła tylko za nadesłaniem gotówki przekazem i 35 ct. na frankaturę i listę ciągnienia (za 5 zł. 11 losów) naczelnictwo loterji: H. WOTTAWA I. Grabenhofgasse Nr. 4 we Wiedniu. 3613 2—10
Przy zamowieniu najmniej 5 losów odpada należytość na frankaturę i listę ciągnienia.

Odszczególniony na 13 wystawach zawsze wyłącznie najwyższemi nagrodami, nazostatku w **Paryżu,** 1878 przeciw 43 konkurentom wyłącznie wielkim medalem złotym.

Peter Möller,

w Christianii (Norwegia),
kawaler orderu Wasa i St. Olafa, koresp. członek „Societe de la Pharmacie a Paris", członek kr. Towarzystwa umiejętności w Drontheim, członek honorowy Towarz. lekarzy w Sztokholmie i t. p. Wydawca Pharmacopea Norwegica 1854.

Fabrykant i jedyny dostawca
Möllera najczystszego tranu rybiego Lofoten
(COD LIVER OIL)

Cena **1 złr.** Marka ochronna.

Przy odbiorze 6 flaszek wysyłka pocztą franco. Odprzedającym odpowiedni rabat:
Tran ten, wyrabiany najstaranniej we własnych Möllera fabrykach Kabelvaag Stamsund i Gulvig na wyspach Lofoty [Norwegia] z czystych wyszukanych wątrób dorsza i w miejscu wyrobu do flaszek napełniany, jest „koloru naturalnego jasno-żółtawego, ma posmak oliwny", i z powodu swej łatwej staranności zalecanym bywa najmocniej przez pierwsze znakomitości medyczne w kraju i zagranicą przeciw cierpieniom piersiowym i płucowym, skrofułom, liszajom, osłabieniu i t. p. Dzieciom w krótkim czasie staje się przysmakiem.

Möllera tran sprzedają w podługowatych flaszkach oryginalnych, zaopatrzonych oryginalną etykietą i kapslą.

Należy także dokładnie baczyć na znaczek ochronny, tudzież na to, że do każdej flaszki dodana jest rozprawa „Thran, seine Bereitung u. Verfälschung."
Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach monarchii, hurtownie zaś w **głównym składzie.** 3605 1—5
Paul Eckhardt, Wiedeń, I. Weihburggasse 26.

Składy we Lwowie Zyg. Rucker apt., Jak. Piepes apt., W. Marszałkiewicz kupiec, Karol Klimowicz kup. Bochnia F. Reiss apt. Bolechów Karol Schindler apt. Brzeżany B. Fadenhecht kup. Brzesko W. Jaszek apt. Czerniowce F. Golichowski apt. Dobromil Ant. Grotowski apt. Dukla St. Dyszkiewicz apt. Horodenka dr. Runck pr. lekarz. F. Rubin Scherr kup. Jarosław Wiktor Rehm apt. Jasło Romuald Palch apt. Kołomyja F. Siderowicz apt. Kraków Jan Janiga kup., W. Redyk apt., A. Siedlecki apt. Podgórze pod Krakowem F. Skakalski apt. Przemyśl M. Krug kup. Radymno M. Świeżawski apt. Rzeszów L. Kornberger apt. Rzeszów F. Schaitter et Co. kup. Sambor J. Aleksiewicz apt. Żywiec A. Blumenthal apt. Sieniawa pod Jarosławiem Chaim Rath kup. Stanisławów F. Stecher apt. Stryj Leon Gärtner apt. Suczawa M. Karczewski apt. Tarnów W. Mottone i Sp. kupiec, Załośce Br. Malkowski apt.

Księgarnia F. H. RICHTERA

poleca

Antologją Polską

wybór najcelniejszych utworów poetów polskich.

Jestto pierwsze u nas dzieło, obejmujące w systematycznym układzie, arcytwory poezji polskiej od Kochanowskiego począwszy, aż do ostatnich czasów. Układu tego dzieła dopełnił znany poeta p. *Władysław Bełza* a artyści tej miary, co *Andriolli, Brandt, Kossak i Lesser* przyozdobili je illustracjami swego ołówka. Wytworny druk i papier — elegancka oprawa, która wyszła z pierwszorzędnego zakładu introligatorskiego w Lipsku, wreszcie cena przystępna bo tylko **6 złr. w. a.** za 30 arkuszy druku wynosząca, zalecają to dzieło, które stać się powinno najcenniejszym a dawno poszukiwanym

podarunkiem na Gwiazdkę,

na wiązanie, zaręczyny i t. p. Bogaty wybór poezji obejmuje dwieście utworów, sześćdziesięciu dwóch poetów, których nazwiska przytaczamy tu w porządku alfabetycznym:

Anczyc. — Asnyk.—Baliński.—Berwiński.—Bielowski. — Biernacki. — Brodziński. — Brzozowski.—Czajkowski.—Deotyma.—Faleński.—Garczyński. — Gaszyński — Gosławski — Goszczyński.—Grochowski. — Grudziński. — Ilnicka. — Jabłoński. — Karpiński.— Klonowicz.—Kniaźnin.—Kochanowski.—Konopnicka.—Krasicki.—Krasiński. — Kraszewski.—Lenartowicz.—Magnuszewski.—Malczewski. — Miaskowski.—Mickiewicz. — Morawski. — Morsztyn.—Niemcewicz. —Naruszewicz.—Odyniec.—Ordon.—Pajgert.—Pol.—Potocki. —Rej.—Romanowski.—Siemieński.—Słowacki.—Sowiński.—Syrokomla.—Szarzyński.—Szymanowski.—Szymonowicz.—Trembecki. — Ujejski.—Wasilewski. — Węgierski.—Witwicki.—Wolski.—Woronicz.—Zagórski.—Zaleski. — Zieliński. —Zmorski.—Żmichowska.

Nie rozpisując się szerzej o książce, która tak zewnętrzną swoją formą, jak i wewnętrzną treścią, najlepiej się rekomenduje światłej i ceniącej ojczystą poezję publiczności — z całem przekonaniem o wartości zalecającego się dzieła oddajemy

ANTOLOGJĘ POLSKĄ
której cena w oprawie wynosi 6 złr.
w ręce polskich czytelników
Księgarnia F. H Richtera
(H. Altenberga)
we Lwowie, hotel Europejski.

FOSFORAN ŻELAZA

P. LERAS, Doktora Umiejętności,
8, ulica Vivienne.

Środek ten w stanie ciekłym bez smaku żadnego, podobny do wody mineralnej, łączy w sobie pierwiastki wyrabiające krew i kości. Ze wszystkich preparatów żelazistych jest on najwięcej racjonalny i dlatego to przyjęty został przez najznakomitszych lekarzy. Bardzo dobrze się nadaje do temperamentów młodych panienek delikatnych, których rozwój ciała jest trudny, lub został spóźniony, dla pań cierpiących na nieznośne bolesci żołądka, pochodzące z bladaczki, wyniszczenia, białych upławów lub braku regularności, dla dzieci bladych, wątłej budowy i delikatnych i dla wszystkich osób cierpiących z niedokrwistości. Skuteczny, szybko działający, mogący być zniesionym przez najdelikatniejsze żołądki, środek ten nie sprawia ani zatwardzenia, ani nie działa szkodliwie na zęby. Oto są przymioty, dla których użycie jego zalecają lekarze.
Dla uniknienia licznych fałszerstw i naśladownictwa, żądać aby stempel rządowy francuzki koloru niebieskiego, stósownie do prawa z 25 Listopada 1873, marka fabryczna i podpis GRIMAULT et COMP. znajdowały się na jednej etykiecie.
Dostać można w głównych aptekach w POLSCE i w AUSTRYI.

We Lwowie do nabycia w aptekach pp. Piotra Mikolascha, Z. Ruckera i J. Beisera.

Obwieszczenie.

W celu dokonania budowy gmachu dla Kasy Oszczędności w Tarnowie, przy ulicy Podwale obliczonej:

1.	w robotach przygotowawczych, garbarskich, murarskich, sztukatorskich i kamieniarskich na	zł.	41.957·61
2.	w robotach ciesielskich i stolarskich	„	12.719·19
3.	„ kowalskich i ślusarskich	„	5.534·91
4.	„ blacharskich	„	3.228·41
5.	„ lakierniczych	„	561·60
6.	„ studniarskich	„	500·—
7.	„ sz larskich	„	1.007·64
8.	w urządzeniu wyciągu (windy) do potraw i drzewa	„	460·—
	Razem w sumie	złr.	65.969·36

odbędzie się w biorze Dyrekcji Kasy Oszczędności w Tarnowie na dniu 10. stycznia 1881 roku **publiczna licytacja** za pomocą ofert.

Warunki budowy i plany przejrzeć można w biurze Dyrekcji Kasy Oszczędności, gdzie w powyższym terminie najpóźniej do 12. godziny w południe mają być wniesione oferty, zaopatrzone albo w $2\frac{1}{2}$% wadjum, albo w poświadczenie, iż takowe w Kasie Oszczędności już złożono.

Oferty wniesione po terminie, lub nieułożone w przepisany warunkami sposób, nie będą uwzględnione.

Dyrekcja Kasy Oszczędności
4091 1 3 w **Tarnowie.**

Dotąd nieprzewyższony w swej skuteczności

na gościec i reumatyzm

cierpienia nerwowe wszelkiego rodzaju, przeciw *bolom w twarzy, migrenie, w biodrach* [Ischias], *rwaniu w uszach, reumat. bolu zębów, bolom w krzyżach i stawach, kurczom, powszechnemu osłabieniu, drżeniu, sztywności członków* w skutek długich marszów lub podeszłego wieku, bolom *w zagojonych ranach, porażeniom* i t. p. używany bywa *z leczniczych ziół wysokich Alp* przez aptekarza **Juljusza Herbabny we Wiedniu,** sporządzany

Ekstrakt roślinny

„Neuroxylin."

Neuroxylin służy *do wcierania* i działa *szybko i niezawodnie.* W skutek licznych i przez kilka lat powtarzanych prób w *szpitalach cywilnych i wojskowych,* okazał się *Neuroxylin* jako *najlepszy bole uśmierzający środek,* pod którego wpływem *najgwałtowniejsze bole łagodnieją,* a przy zastarzałych nawet *zupełnie ustają.* Pochlebne *uznanie znakomitych lekarzy i setki pism dziękczynnych,* wyleczonych za pomocą Neuroxylinu *świadczają to.*

Pisma uznania.

Do pana *Juljusza Herbabny, aptekarza we Wiedniu.*

Ponieważ pański „NEUROXYLIN" u mojej żony, na dolegliwy *reumatyzm cierpiącej,* okazał się cudownie leczącym, w skutek czego *natychmiast gwałtowne bole ustały,* pospieszam wyrazić najrzetelniejsze uznanie temu preparatowi, panu zaś w imieniu mojej żony, która obecnie jest *zupełnie* zdrową, *najżywsze podziękowanie.*

Wiedeń, Währing, 2. marca 1880.
Z poważaniem
WALENTY FARKAS.

Cena: *Flakon* [zielono opakowany] **1 złr.** *Flakon mocniejszego gatunku* [czerwono opak.] przeciw *gośćcowi, reumatyzmowi i porażeniom* **1 zł. 20 ct.,** pocztą 20 ct. za opakowanie. Każdy flakon jako znak prawdziwości opatrzony jest *powyższym znakiem ochronnym,* urzędownie protokołowanym.

Główny skład wysyłkowy dla prowincji: we Wiedniu, apteka „zur Barmherzigkeit" **J. Herbabny,** Neubau, Kaiserstrasse Nr. 90.

Takowy nabyć można we *Lwowie:* w aptece pod „Srebrnym Orłem" Zygm. Ruckera i w apt. Piotra Mikolascha; w *Krakowie:* w apt. Ernesta Stockmara; w *Białej* E. Kelera; w *Brzeżanach* w apt. B. Dembińskiego; w *Czerniowcach:* u Golichowskiego; w *Drohobyczu* w apt. L. Dobrzynieckiego, w *Jarosławiu:* u J. Rohma; w *Suczawie* u N. Karaczowskiego; w *Stanisławowie* w apt. A. Beila; w *Żółkwi* w c. k. apt. obwodowej. 8162 1—15

Wydawcy i właściciele J. Dobrzański i K. Groman. Odpowiedzialny redaktor J. Dobrzański. Z drukarni „Gaz. Nar." pod zarządem A. Skerla.